

CULTURA – CANDELA NEAMULUI*

† IOAN
al Banatului,
de profesie român

Identitatea națională se păstrează prin cultură, cultura fiind ogorul unde cresc florile unui neam.

Astăzi, cultura română este supusă efectului globalizării și, în loc să fie în progres, mai mult asimilează curente și idei din exterior.

Am putea afirma că avem de-a face cu o agresiune culturală externă care, nu întotdeauna, este și de calitate și nu promovează idei de o înaltă ținută morală.

Se pune însă întrebarea: până unde o cultură poate primi și elemente din exteriorul său?

Dacă nu vom reactiva izvoarele culturii românești, riscăm să devenim doar o populație care trăiește într-o regiune din sud-estul Europei.

Marile bătălii nu s-au dat pe câmpurile de luptă, ci în conștiința unui om și a unei națiuni.

Astăzi, suntem obișnuiți să analizăm mai mult efectele și acțiunile militare ale unor state împotriva altora, neglijând faptul că bătăliile din spațiul cultural, de multe ori, au, pe termen mediu și lung, efecte devastatoare asupra unei nații, efecte mai mari decât ale unei înșăngerate bătălii.

Va domina lumea cine va câștiga marea bătălie culturală. Ea nu ia prizonieri, ci domină conștiințe.

Efectele unor asemenea bătălii se pot vedea și azi; sunt țări și popoare care sunt acum un deșert cultural.

Cultura este mintea unui neam.

Avem, ca nație, atâta minte câtă cultură avem.

În spațiul mental al unui neam se plămădește viitorul lui.

În cultură se ascund marile taine ale unui neam.

Taina neamului nostru este sfântă deoarece creștinismul a sfințit mintea și cultura neamului nostru.

O parte din taina lumii este teaurizată în cultura noastră românească.

Avem datoria morală de a păstra acest tezaur pentru că face parte din tezaurul universal al omenirii.

Cultura română este și ea o stea din constelația culturii universale.

S-a studiat până azi prea puțin despre influența culturii care s-a plămădit pe pământul nostru, asupra altor culturi vecine.

Aici a fost un izvor de cultură care s-a revărsat ca un râu peste spațiul european.

Oare, în zadar au încărunțit munții noștri?!

Înainte de a scrie, strămoșii noștri și-au zidit munții și i-au zidit pentru veșnicie.

Memoria munților păstrează o parte din taina popoului nostru român.

Dimensiunea culturii române are o amplitudine cosmică și aceasta a dovedit-o însuși țăranul român.

El și-a construit casă cu pridvor, de unde, niciodată, nu s-a exclus din universul astral, nu s-a exclus din comuniunea Luceafărului sau a Carului Mare.

Țăranul român și-a construit pe bolta cerului un car din stele.

El a fost permanent în dialog cu Lumina din univers.

El întreba stelele când să pună plugul în brazdă și când să arunce viața sub brazdă.

Prin brațul țăranului român, Dumnezeu și-a continuat actul de creație și a revărsat pe mai departe darul vieții.

Din pridvorul casei sale, românul n-a dialogat doar cu astrele, ci și cu Cel Care le-a semănat pe albastrul ogor al cerului.

Dumnezeu seamănă stele în cer, iar pe pământ l-a lăsat pe om, în locul Lui, să semene bobul de grâu.

Eminescu merge pe urmele înaintașilor săi și continuă acest dialog cu astrele din albastrul infinit al cerului.

Pentru el, Luceafărul este blând, este personajul astral cu care poartă un dialog ca între doi vecini și astfel îl integrează pe român în universalitate.

Cultura română nu este un adaos la cultura universală, ci este parte integrantă, păstrând în ea marile adevăruri: de unde am venit și spre ce spații siderale ne îndreptăm.

Azi ne întrebăm: Încotro, cultură? Vrei să te stingi?!

Suntem noi, cei de azi, groparii luminii neamului nostru?!

Să nu fie!

Cultura s-a plămădit pe altarul vieții. Cei ce iubesc cultura, iubesc viața.

Românul se întrista când plâneau stelele, el le cheama la nunta sa. La nunta românului lua parte și stelele: „Că la nunta mea a căzut o stea”.

Iată în ce comuniune cosmică trăia românul odinioară!

Nunta românului era o nuntă cu stele.

Casa românului era împodobită cu stele, cununa casei românului era împletită din stele și tot ele îi arătau cărarea spre Creator.

Cărarea către Adevăr este presărată cu stele.

Până mai ieri, veneau stelele la noi, iar azi, dorim să ajungem la ele și constatăm că nu-i cu puțință, pentru că s-au înstrăinat de noi.

O cultură fără luceferi se afundă în adânc și așa se trage cortina ultimului act din ființa unui neam.

Toți cei ce astăzi suntem chemați la lucrarea minții neamului, avem sacra datorie de a face tot ce ne stă în puțință ca o picătură din sudoarea minții noastre s-o punem în candela culturii, ca aceasta să rămână întru dăinuirea neamului nostru românesc.

** Cuvântare rostită la Academia Română filiala Timișoara, în ziua de 15 ianuarie 2015, de Ziua Culturii Naționale*

CUVÂNTARE LA RECEPȚIA DE ANUL NOU

Acad. PĂUN ION OTIMAN

Înaltpreasfinția Voastră Părinte Mitropolit Ioan, Onorată adunare,

Aflându-ne, azi, 1 ianuarie, ziua Sf. Vasile, în prima zi a Noului An, 2015, și la începutul Arhipăstoririi Voastre pe aceste meleaguri cu o zbuciumată istorie multimilenară, vă rog să-mi permiteți să dau glas dorinței credincioșilor din această parte de Țară Românească și să vă transmit: Bine ați venit în Banat!

Ați ajuns, Părinte Ioan, în Banat, în această provincie atât de armonios alcătuită, mărginită de Mureș, Dunăre și coroana vestică a Carpaților, cuprinzând cele mai diferite bogății naturale, câmpii dintre cele mai mănoase, dealuri și munți de un pitoresc aparte, binecuvântată de Dumnezeu și înnobilită de locuitorii săi, fiind, Părinte Mitropolit, una dintre cele mai de seamă zone economice, culturale și spirituale ale României.

Banatul, din cele mai vechi timpuri, încă înainte de ocupația romană și până în epoca modernă și contemporană, a fost un ținut de maximă atracție, migrație, așezare, statornicire și armonioasă conviețuire între românii ortodocși majoritari și diferitele seminții și etnii, cu credințele lor, rămase în decursul vremii pe aceste meleaguri și care continuă și azi să fie loc de așezare

pentru mulți, foarte mulți locuitori din alte părți ale României, dar și din alte țări.

Ați ajuns, Părinte Ioan, în Banat, prin voia Bunului Dumnezeu, răsplătind dorința noastră a credincioșilor bănățeni, care, cu credință, am sperat să primim spre așezare în scaunul mitropolitan al Banatului, un demn urmaș al celor trei predecesori de veșnică aducere aminte: un urmaș al Mitropolitului Sfânt, Iosif de la Partoș, Ocrotitorul Banatului, al Mitropolitului fondator al Noului Episcopii și Mitropolii a Banatului și ctitor, dimpreună cu Majestatea Sa Regele Mihai, al Sfintei și magnificei Catedrale a Timișoarei - IPS Vasile Lăzărescu și al Înalțului nostru, Mitropolitul învățat Nicolae, care ne-a păstorit cu blândețe și luciditate, cu delicatețe și inteligență, cu înțelegere duhovnicească și aleasă învățătură în Credința Lui Hristos, mai bine de jumătate de veac.

Am dorit noi, credincioșii bănățeni, ca Întâistătătorul Bisericii Noastre, asemenea înaintașilor săi, să fie, în primul rând, un om profund moral, modest și așezat, deoarece atât Biserica, cât mai ales societatea românească în ansamblul său, au nevoie, acum mai mult ca oricând, de curățenie și o accentuată stare de moralitate; în al doilea rând, Întâistătătorul nostru am dorit să fie un

caracter puternic și curat, deoarece, Părinte Ioan, cuvintele unui mare filozof român, conform cărora România are nevoie mai ales de caractere, sunt mai actuale azi decât pe vremea sa și în al treilea rând, am dorit noi, credincioșii bănățeni, ca Întâistătătorul nostru să fie un om tenace, inteligent, stăruitor, temeinic și ziditor cu cuvântul, cu gândul, făptuitor de lucruri bine făcute și așezate, într-un cuvânt, să vină, în scaunul de Mitropolit al Banatului, un Om al Lui Dumnezeu.

La Timișoara, Părinte Ioan, după cum bine se știe, aceasta aflându-se, ca de altfel întreaga țară, la răspântie de drumuri și vremuri, se poate ajunge, geografic vorbind, pe mai multe căi, fie pe drumul greu de munte, fie pe drumuri mai ușoare, fără urcușuri și coborâșuri, fără povârnișuri și poticneli, cum sunt drumurile care vin lin și ușor dinspre nordul sau dinspre sudul Timișului și al Torontalului.

Dumnezeu a lucrat ca Înaltpreasfinția Voastră, Părinte Ioan, să ajungeți la Timișoara, după ce mulți, foarte mulți, poate prea mulți ani, ați urcat o lungă Golgotă, deoarece numai El, Dumnezeu, știe că, doar cel care a urcat drumul greu al Crucii, cunoaște adevăratul drum al Vieții și al Credinței.

Ați coborât sau, mai bine spus, ați pogorât, Părinte Ioan, la Timișoara, din înaltul Muntelui Hășmașul Mare, de la izvoarele celor doi buni frați români, de la izvorul Mureșului și al Oltului, după ce mai bine de două decenii ați mâncat mure în bisericile distruse de hortyști, așa cum ați afirmat de curând într-un interviu la Radio Timișoara, pe care le-ați reclădit, după ce ați zidit multe biserici noi, dar mai presus de toate, după ce ați refăcut Credința în acei oameni, mulți ani deznădăjduiți și oprimați, redându-le demnitatea de a fi români la ei acasă, pe pământul lor natal.

V-am așteptat și v-am primit la noi, Părinte Ioan, pentru că și în Timișoara universitară și academică, în Banatul profund, cel rural, în această întreagă zonă pluriethnică, multiconfesională și interculturală, despre care se

spune că a intrat de multă vreme în Europa, sunt încă multe și aici de făurit și zidit, în noi și între noi.

Să Vă ajute și să ne ajute, Părinte Ioan, Bunul Dumnezeu, ca timp îndelungat să culegem împreună florile și fructele frumoase ale credinței curate și ale faptelor ziditoare. Primiți, Înaltpreasfinția Voastră Părinte Mitropolit Ioan, dimpreună cu înalții și dragii Dumneavoastră oaspeti prezenți azi aici cu prilejul Anului Nou 2015, al Sfântului Ioan și al începutului de Nou Drum, sincerele și calde urări de Sărbători fericite și La Mulți Ani!

Înaltpreasfinția Voastră Părinte Mitropolit Ioan,

Timișoara academică și universitară dorește, cu acest prilej, să vă dăruiască trei cărți (pentru că noi, profesorii, oamenii de știință, cărturarii, academicienii, nu vă putem dăruii nici leul timișean, nici medalii).

Este vorba de cartea „*Dr. Nicolae Corneanu Mitropolitul Banatului, membru al Academiei Române la 90 de ani – Omul și opera*” apărută la Editura Academiei Române, îngrijită de subsemnatul și episcopul nostru vicar, Paisie Lugojanul, a doua carte „*Vasile Lăzărescu - Mitropolitul Banatului*”, scrisă de vrednicul preot de țară, Vasile Zamela, din satul Prigor, de pe Valea Alma-jului, și a treia „*Viața rurală românească pe lungul drum între Flămânzi și Uniunea Europeană sau Drama satului și a țaranului român într-un secol de iluzii, dezamăgiri și speranțe*” care este discursul meu de recepție la Academia Română.

Cunoscându-vă originea natală într-un sat de lângă Beiuș, aplecarea Înaltpreasfinției Voastre spre problemele satului și ale sătenilor, m-am gândit că, într-un moment de liniște, lectura acestora vă va purta cu spiritul și gândul către marii noștri corifei ai culturii, filosofiei și literaturii, care, în discursurile lor de recepție la înalta instituție, au evocat satul nostru, prin Lucian Blaga (*Elogiu satului românesc*, 1937) și țaranul gliei strămoșești, prin Liviu Rebreanu (*Laudă țaranului român*, 1940).

RAPORT DE ACTIVITATE ÎN CUPRINSUL ARHIEPISCOPIEI TIMIȘOAREI PE ANUL 2014 (FRAGMENT)

CANCELARIA EPARHIALĂ

Arhiepiscopia Timișoarei, cu jurisdicție asupra județului Timiș, are în componență 6 protopopiate: Timișoara I, Timișoara II, Lugoj, Sânnicolau Mare, Deta și Făget, în cuprinsul cărora trăiesc 536.279 credincioși (78% din populația județului), grupați în 272 de parohii și 74 filii. Numărul lăcașurilor de cult din eparhie este de 338, la care se adaugă 22 biserici și capele aflate în unitățile bugetare.

În bisericile eparhiei: parohiale, mănăstirești, în catedrala mitropolitană, paraclisele din spitale, comunitatea persoanelor cu deficiențe de auz și de vorbire, instituțiile de ocrotire a copilului, în armată, azile pentru vârstnici, la penitenciarul din Timișoara, slujesc un număr de 458 preoți și diaconi (59 de preoți sunt pensionari), numărul viețuitorilor din mănăstiri încadrați pe statele de plată fiind de 62 (15 monahi și 47 monahii), neîncadrați sunt 57 viețuitori. Numărul contribuțiilor clericale de la bugetul de stat este de 374 iar al contribuțiilor neclericale 513, de la Consiliul Județean fiind repartizate, în 2014, 5 contribuții neclericale.

În prezent sunt vacante următoarele parohii: Gaiu Mic, protopopiatul Deta; Ohaba Română, protopopiatul Făget; Criciova și Visag, protopopiatul Lugoj; Nerău, protopopiatul Sânnicolau Mare; Timișoara Aeroport și lanova, protopopiatul Timișoara II.

De la ultima sesiune a Adunării Eparhiale și până la sfârșitul anului 2014, au fost hirotoniți 12 licențiați în Teologie, 10 preoți și 2 diaconi care, după efectuarea practicii liturgice la catedrala mitropolitană sau la unul din așezămintele monahale, au început activitatea pastorală.

Una din realizările notabile ale secției administrativ-bisericești în anul ce s-a încheiat a fost alcătuirea catalogului moaștelor din Arhiepiscopia Timișoarei, în conformitate cu hotărârea Sfântului Sinod și înaintarea acestuia la Cancelaria Sfântului Sinod, spre a fi inclus în catalogul general al sfințelor moaște din Patriarhia Română.

Remarcabilă este, de asemenea, activitatea desfășurată de asociațiile creștin-ortodoxe „Oastea Domnului”, „Liga tinerilor creștini ortodocși”, „Asociația studenților creștini-ortodocși” și „Societatea femeilor creștin-ortodoxe din Timișoara”.

În planul dialogului intercreștin, au continuat întâlnirile dintre monahii și monahiile eparhiei noastre, călugării franciscani și surorile clarise, la Centrul eparhial și la mănăstirile din eparhie și din afara ei. În perioada 9-15 februarie 2014, 12 monahi și monahii aparținând ordi-

nului franciscan, închinoviați la mai multe mănăstiri din Italia, au participat la un program de exerciții spirituale ecumenice împreună cu monahi și monahii din Mitropolia Banatului, sub coordonarea părintelui exarh Simeon Stana. Relațiile de bună colaborare cu fundația „Renovabis” a Bisericii Romano-Catolice din Germania și cu „Diaconia” din Neuendettelsau a Bisericii Evanghelice au continuat și în anul trecut. Astfel, congresul anual organizat de „Renovabis” în localitatea Freising, între 1-5 septembrie, au participat preoții Ionel Popescu, vicar eparhial, Cristian Pavel – consilier asistență socială și Sorin Ghilezan de la parohia Carani. Tot în cadrul manifestărilor ecumenice se înscrie și vizita unei delegații a municipiului Lugoj la Jena, Germania din care au făcut parte protopopul Ioan Cerbu, preotul Cristian Cerbu și reprezentanții celorlalte culte din oraș.

Activitatea celor 10 mănăstiri și a schitului de la Ierșnic a fost supravegheată îndeaproape de Chiriarh și de Episcopul-vicar, ajutați de părintele exarh Simeon Stana, de stareți și starețe. De-a lungul anului, Preasfinția Sa a descins de mai multe ori la așezămintele monahale din eparhie, mai ales la sărbătoarea de hram, dar și cu alte prilejuri, fără a fi constatate abateri de la Regulamentul vieții monahale.

La toate se efectuează importante lucrări de construcție și la unele de pictură.

Mănăstirea Timișeni, aflată în proximitatea municipiului Timișoara, a fost înființată în anul 1944, la stăruința episcopului de atunci, mai apoi, mitropolitul Banatului, Vasile Lăzărescu. Hramul bisericii este „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul”, 29 august.

Comunitatea monahală de la Timișeni cuprinde 36 de viețuitoare, stareța fiind stavrofora Casiana Simon, iar preoți slujitori: arhim. Simeon Stana, protos. Mihail Duma, preotul Nicolae Fiț și preotul Marius Florescu.

Mănăstirea „Izvorul Miron”, înființată în anul 1910 de vrednicul de pomenire patriarh Miron Cristea, pe atunci episcop al Caransebeșului, unitate administrativ-bisericească de care aparținea și zona Făgetului, are două hramuri: „Izvorul Tămăduirii” și la 20 iulie, sărbătoarea Sfântului Prooroc Ilie. Mănăstirea are o obște în formare, în prezent singurul viețuitor fiind precuviosul ieromonah Nectarie Arvai.

Mănăstirea Săraca, aflată în protopopiatul Deta, ființează din secolul al XIV-lea și, după o istorie tumultuoasă, a reînviat în ultimii ani, prin osârdia arhimandritului Climent Vântu, starețul sfintei mănăstiri, care, dimpreună cu ceilalți viețuitori, în număr de cinci, au

reintegrat-o în concertul spiritual al Bisericii din Țara Banatului. Hramul mănăstirii, moment de înălțare duhovnicească pentru viețuitori și pelerini, se prăznuiește pe 6 august, Schimbarea la Față a Mântuitorului Iisus Hristos.

Mănăstirea Cebza, vatră monahală cunoscută încă din sec. al XVIII-lea, s-a dezvoltat în ultimul timp prin afirmarea și promovarea unui mod de viață monastic ce cultivă virtuți precum rugăciunea continuă și participarea frecventă la dumnezeiasca Euharistie. Caracterizată prin nota dominantă ce vine de la tinerețea viețuitoarelor, în număr de 20 viețuitoare și doi clerici. Obștea mănăstirii Cebza are ca stareță pe monahia Eufimia Cioclodea, iar ca duhovnic și liturghisitor pe preacuviosul părinte Serafim Grozăvescu. Hramul, cinstit de credincioșii din împrejurimi printr-o prezență numeroasă la Sfintele Slujbe, se sărbătorește la 14 septembrie, de praznicul Înălțării Cinstitei Cruci.

Cel mai vechi lăcaș mănăstiresc din cuprinsul Bisericii noastre este acela de la **Morisena**. Această vatră călugărească a revenit la viață în anul 2003, mănăstirea fiind închinată Sfântului Ioan Botezătorul, la a cărui prăznuire, pe 24 iunie, se cinstește și hramul sfântului locaș. În prezent, obștea numără 13 viețuitoare, stareța fiind monahia Ștefania Fronea, iar preot slujitor ieromonahul Matei Hădărig.

Mănăstirea Fârdea, ctitorită la marginea Lacului Surduc, în protopopiatul Făget, și-a început firul lucrării duhovnicești în anul 2001. Comunitatea viețuitoarelor, în număr de 14 monahii, este condusă de stareța Antonia Sfrijan, preot slujitor fiind ieromonahul Maxim Anton.

Hramul mănăstirii se prăznuiește la Adormirea Născătoare de Dumnezeu, pe 15 august.

Într-un cadru de același pitoresc precum este și mănăstirea Fârdea, în Munții Padeș, protopopiatul Făget, se află și **mănăstirea Lunca de Sus**. Aflată sub Aco-perământul Maicii Domnului, hramul sfintei mănăstiri, vatra călugărească îi are protectori și pe Sfinții Împărați Constantin și Elena, obștea, în număr de 5 viețuitoare, fiind povățuită de stavrofora Filoteea Nistor, postul de duhovnic fiind vacant.

În anul 1995, la inițiativa unor credincioși din Lugoj, ia ființă **mănăstirea Petroasa Mare**, protopopiatul Lugoj, patroni avându-i pe Sfinții Arhangheli, prăznuieți la 8 noiembrie. Obștea mănăstirii are 6 viețuitori, 3 călugări și 3 frați, stareț fiind ieromonahul Ștefan Mateș.

În satul **Dobrești**, locul de naștere al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în anul 2003, a luat ființă o mănăstire, pusă sub ocrotirea Sfintei Cuvioase Paraschiva, sărbătorită la 14 octombrie, obștea monahală având 4 viețuitori, iar ca stareț pe ieromonahul Matei Buliga.

Printre ultimele vetre monahale înființate, mai bine zis, reînființate, este **mănăstirea de la Partoș**. În anul 2008, locul unde s-a mutat la Domnul Sfântul Iosif cel Nou, a redevenit mănăstire, după ce vreme îndelungată așezământul monahal, atestat încă din sec. al XIV-lea, a funcționat ca parohie. Obștea, pentru început mai puțin numeroasă, 2 viețuitori, se străduiește, sub conducerea ieromonahului Varlaam Almăjanu, să dea mai multă viață unui loc atât de binecuvântat de Dumnezeu și reprezentativ pentru Mitropolia Banatului. Hramul mănăstirii se

prăznuiește la 14 septembrie, de Înălțarea Cinstitei Cruci și, bineînțeles, la 15 septembrie, ziua de prăznuire a Sfântului Iosif.

În parohia Cladova, satul Ierșnic, funcționează, de la data de 11 octombrie 2011, **schitul „Sfânta Treime”** stareț fiind monahia Marina Fecioru, cu misiunea de a organiza viața monahală și a continua lucrările de edificare a noului așezământ călugăresc.

Una din preocupările majore ale Centrului eparhial a fost îndreptată spre pregătirea viitorilor slujitori ai altarului și a profesorilor de religie în cele două unități de învățământ teologic: Liceul teologic „Carmen Sylva” și Facultatea de Teologie. La Liceul teologic studiază 71 de elevi, îndrumați de profesori licențiați în Teologie, iar la Facultatea de Teologie avem un număr de 125 de studenți, la programul de studii masterale fiind înscriși 56 de teologi. Religia este predată de 115 profesori titulari, 48 suplینitori calificați și 21 suplینitori preoți.

Și în anul 2014 s-a derulat proiectul catehetic „Hristos împărtășit copiilor” în 201 parohii din eparhia noastră, cu participarea a aproximativ 5000 de copii.

Proiectul „Alege școala”, implementat de fundația „World Vision România” în colaborare cu Patriarhia Română și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a fost lansat la Timișoara în 15 iulie. Prin acest proiect au fost organizate 6 centre educaționale inovative „Alege școala” la parohiile Timișoara Ronaț, Timișoara Fratelia, Timișoara Viile Fabric, Buziaș I, Jimbolia și Sănan-drei, fiind înscriși 200 de elevi și preșcolari.

Anul acesta a fost organizat Concursul național „Sfânta Euharistie, lumina vieții creștine”, derulat în 45 de parohii cu participarea a 667 de elevi, parohia câștigătoare a concursului, Sănan-drei, protopopiatul Timișoara I, fiind reprezentanta eparhiei la manifestarea organizată de Patriarhia Română, în zilele de 20 – 21 mai 2014.

La inițiativa Centrului eparhial a continuat concursul județean de religie „Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș”, în două ediții, organizat în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Timiș, la care au participat 555 de elevi din ciclul primar, gimnazial și liceal, de la 120 parohii. Tot în anul 2014 a fost organizată prima ediție a concursului „Bucuria Învierii Domnului în suflet de copil”, la care au participat 568 de copii din 76 de parohii.

Centrul eparhial a organizat, în premieră, tabăra de creație „Icoana, suflet de copil”, la mănăstirea Timișeni – Șag, pentru 30 de elevi participanți la faza județeană a Olimpiadei naționale de religie. Menționăm, de asemenea, că în perioada 3-6 septembrie 2014, 47 de tineri din parohiile timișorene au participat la Reuniunea pe țară a tinerilor ortodocși, organizată la Baia Mare.

O preocupare constantă a constituit-o asigurarea asistenței religioase a credincioșilor aflați în spitale, a vârstnicilor din azile, a ostașilor din armată, poliție și

jandarmerie sau a persoanelor aflate în detenție. Ea este asigurată în Timișoara de 16 preoți confesori salariați de Ministerul Sănătății, din bugetul Centrului eparhial și al Ministerului Apărării Naționale. La așezămintele din Ciacova și Găvojdia funcționează câte un preot, salariat din bugetul statului. Prin preoții din Făget și Sănnicolau Mare este asigurată asistența religioasă a bolnavilor internați în spitalele din localitățile respective, iar la Spitalele de neuropsihiatrie din Gătaia și Jebel, unde există capele pentru oficierea serviciilor religioase, sunt încadrați doi preoți salariați cu contribuție de la bugetul de stat și din fondurile Centrului eparhial. Asistența religioasă a credincioșilor cu deficiențe de auz și vorbire se desfășoară în capela amenajată în demisolul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara Iosefin și este asigurată de un preot care slujește în limbajul mimico-gestual, ajutat de un cântăreț, ambii salariați cu contribuție de la bugetul de stat, din fondurile proprii ale Centrului eparhial și ale parohiei în cauză.

Sectorul de asistență socială a desfășurat activități în domeniul protecției drepturilor copilului, al persoanelor cu dizabilități și seropozitive, acordând ajutoare persoanelor vârstnice fără aparținători și familiilor cu risc social. Asemenea activități au fost desfășurate prin Casa de copii „Diaconița Febe” din Timișoara și casa de copii de tip familial „Sfânta Anastasia” din localitatea Topolovățu Mare. Centrul Comunitar HIV din oraș, înființat în anul 2003, coordonat de un psiholog, are ca beneficiari 41 de persoane seropozitive și a acordat ajutoare familiilor tinerilor infectați.

Proiectul pentru copiii nevăzători, numit în continuare „Grădinița Luminița”, realizat în parteneriat cu Centrul de resurse și asistență educațională „Speranța” Timișoara, are un program educațional de care beneficiază trei grupe de copii nevăzători cu nevoi multiple, formate din 20 copii cu dizabilități vizuale, având vârsta între 1-10 ani.

Centrul eparhial a coordonat în anul 2014 activitatea Grădiniței „Troița” care funcționează în parteneriat cu Asociația „Pro Logos” și oferă asistență educațională pentru 73 de copii. De asemenea a continuat procesul didactic la școala confesională „Sfântul Antim Ivireanul”, amenajată la standarde corespunzătoare, într-o nouă locație pe str. Liviu Rebreanu nr.35, cu susținerea financiară a parohiilor mari din Timișoara, școală ce funcționează cu cinci clase: una pregătitoare, apoi clasele de I, II, III și V, numărul total al elevilor fiind de 94.

Din anul 2008 funcționează în localitatea Checea Română, protopopiatul Timișoara I, serviciul rezidențial pentru persoane vârstnice „Sfântul Ierarh Nicolae”, care are 14 beneficiari și este coordonat de Centrul eparhial și preotul paroh. Actualmente, aici se lucrează la un nou corp de clădire care va oferi cazare pentru încă 50 de vârstnici.

Arhiepiscopia Timișoarei a încheiat proiectul Rețele de Centre educaționale finanțat de POSDRU (Programul operațional sectorial dezvoltarea resurselor umane) în 11 octombrie, activitatea celor 5 centre educaționale în Regiunea de Vest, pentru prevenirea și corectarea abandonului școlar în rândul a 125 copii aflați în risc de eșec și abandon școlar fiind susținută încă trei ani din resurse proprii și din parteneriate cu unele primării din județul Timiș.

Fundația „Filantropia” este acreditată ca furnizor de servicii sociale, în prezent având trei servicii: Centrul de zi pentru integrarea socială, economică și familială a persoanelor traficate, Serviciul de îngrijire a vârstnicului la domiciliu și Centrul de informare și consiliere a persoanelor aflate în dificultate. De asemenea, fundația „Filantropia” împreună cu Centrul eparhial și cu Federația „Filantropia” au contribuit la fundamentarea unei întreprinderi sociale cu profil de panificație, în cadrul proiectului „Strategia de ocupare și calificare prin învățare și activități pentru libertate”, destinată persoanelor eliberate din detenție, coordonată de asociația „Pâinea vieții”. În anul 2014, întreprinderea socială brutăria „Pâinea vieții” a desfășurat o activitate intensă de producție și desfacere a produselor de brutărie și patiserie.

Programele desfășurate în anul 2014 s-au orientat spre categoriile de persoane defavorizate, numărul celor asistate fiind de 2141. Suma alocată de Centrul eparhial pentru activitățile filantropice a fost de 2.394.560 lei, la care se adaugă 286.981 lei folosiți de parohii și 1.253.783,52 lei cheltuiți de fundații și asociații religioase pentru diversele programe desfășurate. Totalul sumelor investite de Centrul eparhial împreună cu parohiile și ONG-urile bisericesti în anul 2014 se ridică la 3.953.325,06 lei.

În ciuda problemelor cauzate de criza economică și a inflației existente, printr-o bună chivernisire a valorilor bănești, și în acest an au fost executate lucrări de investiții, reparații capitale și curente, din care amintim: continuarea lucrărilor de construcție la biserica parohiei Ionel, protopopiatul Timișoara I; continuarea lucrărilor de construire a 30 de biserici noi, lucrări de reparații la catedrala mitropolitană și la 76 biserici, lucrările de pictură la 21 biserici, 2 biserici fiind târnosite și una binecuvântată ca urmare finalizării lucrărilor de renovare. De asemenea, au fost reparate 48 case parohiale și anexe bisericesti, au fost efectuate lucrări de extindere la așezămintele monahale. O preocupare aparte a fost arătată bisericilor de lemn monument istoric din zona Făgetului. Astfel, 7 biserici au fost incluse în Programul Național de Restaurare 2013, pentru acestea fiind eliberate autorizațiile de construire și startându-se șantierele de reabilitare și consolidare. De asemenea, au fost întocmite documentațiile pentru reabilitarea bisericilor de lemn din Curtea, Crivina de Sus și Povergina.

La biserica monument istoric de la parohia Curtea a fost realizat un eșafodaj de protecție pe tot conturul lăcașului de cult, iar la mănăstirea Cebza a fost consolidată șarpanta și s-a înlocuit integral învelitoarea din șindrilă.

În ceea ce privește bisericile monument istoric care sunt din zid, amintim că la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Lugoj (clasa A) s-au finalizat lucrările de restaurare exterioară. Au fost întocmite documentații pentru restaurarea și consolidarea bisericilor monument istoric din parohiile Timișoara „Sf. Ilie”, Timișoara Fabric, Belinț, Chizătău și Comloșu Mare.

BISERICA ȘI IDEALURILE REVOLUȚIEI DIN DECEMBRIE 1989

Preot dr. IONEL POPESCU

În decembrie 2014 se împlinesc 25 de ani de la Revoluția română începută la Timișoara, care a cuprins, în numai câteva zile, toată țara. Momentele trăite de toată suflarea românească în zilele fierbinți ale lunii Decembrie 1989 au fost atât de cutremurătoare încât nu vor fi uitare niciodată. După aproape jumătate de secol de dictatură comunistă-atee, în care a fost decimată elita românească – miniștri, ofițeri, oameni de cultură, profesori, medici, ingineri, țărani cu dragoste față de valorile naționale, slujitori ai Bisericii – după aproape cincizeci de ani de îngădire a libertății, de cenzură și de promovare a cultului deșănțat al personalității, dominați de frică în fața organelor represive ale statului, de lipsa alimentelor, a căldurii, a medicamentelor, a carburanților și de imposibilitatea deplasării în țările democratice, a renăscut, dintr-o dată, speranța revenirii noastre la o viață nouă, care să ofere tuturor oamenilor bucuria de a trăi într-o societate normală, axată pe respectarea libertății și demnității umane, a tradițiilor, istoriei și credinței fiecărui cetățean al acestei țări.

Idealurile revoluției au fost udate, din păcate, cu sângele a mii de eroi martiri, peste o mie dintre ei plătind cu viața pentru curajul de a se ridica împotriva dictaturii comuniste și a unui clan incapabil, incompetent și imoral, menținut la putere de organele unui stat securist opresiv și de o camarilă care acaparase, practic, toate structurile societății și toate instituțiile românești¹.

Bucuria de a fi răsturnat de la putere acel regim totalitar, inuman, criminal și antiromânesc, care a călcat în picioare, zeci de ani, valorile noastre naționale și bisericesti, a pus stăpânire, la finalul anului 1989 și la începutul celui următor, pe toată țara.

Biserica noastră ortodoxă, asemenea celorlalte confesiuni și culte, s-a alăturat, cu sporită nădejde, idealurilor mărețe ale revoluției, nu puțini preoți implicându-se activ în vârtoarea evenimentelor și a demonstrațiilor de stradă, împreună cu enoriașii lor².

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a adresat, chiar în zilele fierbinți ale Revoluției, un mesaj de adeziune Consiliului Frontului Salvării Naționale, în care arăta că Biserica noastră „se află alături de popor în aceste momente cruciale și își exprimă întregul ei atașament față de programul și acțiunile Frontului Salvării Naționale

menite să asigure triumful libertății și demnității tuturor fiilor patriei”. Mesajul preciza că, în timpul dictaturii comuniste și Biserica „a fost supusă unor presiuni și limitări”, dar a reușit să păstreze „vie conștiința de neam” și să promoveze „valorile lui nemuritoare”. „Față de trista situație din trecut – se arăta în continuare –, ne dăm seama ce dar dumnezeiesc s-a revărsat asupra înțelepciunii și curajului eroicilor fii și fiice ai poporului român, care, cu prețul vieții, pun temelii trainice adevăratei dezvoltări libere și democratice a națiunii noastre”.

Biserica exprima, de asemenea, hotărârea de a reconstrui „sanctualele istorice strămoșești, biserici și mănăstiri, victime ale buldozerelor tiranului Ceaușescu”, de a zidi „noi biserici în atâtea și atâtea cartiere” și de a serba „în liniște și bucurie sfintele noastre sărbători creștinești...”³.

Sfântul Sinod a adresat apoi, un cuvânt pastoral⁴ „către cler, mănăstiri și toți binecredincioșii creștini români”, îndemnându-i pe fiii și fiicele Bisericii noastre la „reînnoire spirituală și reconciliere, adică împăcare”. Darul redobândit al libertății trebuie folosit „pentru a ne lepăda de tot ceea ce a fost fals și rău în cuvintele și faptele noastre din anii dictaturii” [...], de a condamna „cultul idolatru al personalității dictatorului [...], precum și dictatura ateistă și antireligioasă [...] care, prin teroare, a ridicat minciuna la rang de adevăr”.

Părerea de rău a membrilor Sfântului Sinod pentru teama de a se opune deschis dictaturii este exprimată astfel: „Drept aceea, cerem iertare lui Dumnezeu și vouă, preaiubiți fii sufletești, pentru toate declarațiile noastre publice și pentru pastoralele noastre prin care am fost obligați să vă spunem că ne bucurăm de deplină libertate religioasă, în timp ce asupra Bisericii se exercitau multe presiuni și îngădiri de tot felul”. Dacă există vreo scuză față de această atitudine, – se arată mai departe –, atunci nu poate fi decât aceea de a alege „între un rău mai mic, adică vorbirea aceasta forțată, artificială, nesinceră și un rău mai mare, adică refuzul statului ateu de a autoriza recunoașterea preoților, funcționarea școlilor teologice⁵, publicarea de cărți de cult și de Teologie, restaurarea de biserici și mănăstiri, construirea de noi edificii bisericesti, relații ecumenice, internaționale, publicarea unei vaste literaturi, prin care au menținut conștiința că originile și sufletul culturii românești și al continuității românești sunt de natură creștină”.

1 A se vedea: *Sfârșitul negurilor dictaturii*, (editorial) în rev. „Altarul Banatului”, Timișoara, nr. XXXIX, iulie-decembrie 1990, nr. 4-6, 1989, p.3-7

2 A se vedea: Preot dr. Ionel Popescu, *Preoți timișoreni luptători în Revoluția din Decembrie 1989*, în „Învierea”, Timișoara, anul XX, nr.23 (483), marți, 1 decembrie 2009, p.2; Idem, *Preoți arădeni luptători în Revoluția din Decembrie 1989*, în „Învierea”, anul XX, nr.24 (474), marți, 15 decembrie 2009, p.2

3 Mesajul de adeziune al Bisericii Ortodoxe Române la Consiliul Frontului Salvării Naționale, în rev. „Mitropolia Banatului”, Timișoara, anul XXXIX, iulie-decembrie 1989, nr.4-6, p. 8.

4 Cuvânt pastoral al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române către cler, mănăstiri și toți binecredincioșii creștini români, *Ibidem*, p. 9-11

5 *Ibidem*, p. 10

Deși acest lucru nu a fost totdeauna vizibil, intenția slujitorilor Bisericii a fost, în anii grei ai dictaturii comuniste și ceaușiste, de a asigura „continuitatea istorică, vizibilă” a Bisericii, „de a păstra credința strămoșilor și părinților noștri, de a vă boteza copiii, de a vă cununa tinerii, de a vă înmormânta morții, de a vă întreține în suflele flacăra credinței și speranța într-o eliberare a poporului de sub dictatura ceaușistă. Mărturia păstrării credinței – se arată în cuvântul pastoral – s-a văzut în strigătul spontan al poporului credincios din timpul recente revoluții: „Dumnezeu este cu noi!”, „Biserica este cu noi” și „Binecuvintează, părinte, pe cei ce luptă acum pentru libertate!”.

Cuvântul pastoral al Sfântului Sinod subliniază nevoia de a folosi darul sfânt al libertății pentru a promova binele națiunii, îndeamnă la iertare, reconciliere și unitate, la evitarea războiului și a dușmăniei, la promovarea educației religioase a tinerilor și a adulților, dar și la reluarea operei de caritate creștină în spitale, orfelinate, aziluri de bătrâni, închisori și în armată⁶.

Ideea și, totodată, nevoia de renaștere spirituală, de înviere la o viață nouă a poporului român este subliniată și în alte articole publicate în presa bisericească a zilelor revoluției. Această transformare începe cu „lacrimile pocăinței, pocăință nu numai pentru ceea ce am făcut rău fiecare dintre noi în anii dictaturii, ci și pentru binele pe care am fi putut să-l facem și nu l-am făcut, de teamă prea multă sau din credință prea puțină, din inimă prea mică sau din comoditate prea mare!”. Pe lângă pocăință,

⁶ *Ibidem*

pentru a ajunge la renaștere spirituală este nevoie și de o „examinare autocritică eliberatoare, care însemnează o negare a ceea ce a fost marcat de fățărnicie în cuvintele și atitudinile noastre din anii dictaturii [...], de mărturisirea lui Dumnezeu, negat din teamă sau conformism în anii de ateism [...], de mărturisirea durerii ascunse a Bisericii, dincolo de cuvintele false, adesea dictate de alții și acceptate cu prea mare ușurință de noi, prin care se afirma „deplina libertate” religioasă a ei”⁷.

Împreună cu toată Biserica noastră, Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului s-a conectat imediat la aspirațiile și idealurile revoluției începute la Timișoara, înscriindu-se în rândul instituțiilor care au sprijinit financiar cunoscutul fond „Libertatea 1989”, destinat ajutorării familiilor revoluționarilor răniți ori uciși. Astfel, din textul unei telegrame redactată și semnată chiar de către mitropolitul Nicolae Corneanu și adresată „Studiourilor centrale de radio, Televiziunii române libere” și Comitetului județean Timiș al Frontului Salvării Naționale, aflăm că Centrul eparhial a depus în amintitul fond suma de un milion de lei. „Alte sume vor fi depuse în continuare de fiecare parohie în parte. Dumnezeu să primească jertfa celor căzuți pe altarul patriei și să încununeze cu biruință deplină lupta celor care au alungat dictatura și au redat țării libertatea mult dorită”⁸.

⁷ Protos. Daniel Ciobotea, *Puterea lacrimilor sincere*, în rev. „Vestitorul Ortodoxiei Românești”, București, anul I, decembrie 1989, p.4. A se vedea și rev. „Mitropolia Banatului”, nr.4-6/1989, p.11-12

⁸ Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe a Timișoarei, dosar A5, doc. nr.5062 și 5063/1989 (în continuare A.A.O.R.T.)

Pe de altă parte, peste orașul martir Timișoara s-a revărsat un val internațional de simpatie, numeroase parohii și episcopii din străinătate – catolice, luterane, calvine, neoprotestante etc. – organizând colecte în alimente, haine, medicamente și bani, pe care le-au trimis în Banat și în toată țara. Nenumărate au fost, apoi, scrisorile și mesajele de solidaritate primite din străinătate, din rândul cărora fac parte și cele adresate mitropolitului Nicolae Corneanu de către Conferința pentru Pace, Biserica Reformată din Franța, dar și din partea unor familii ori persoane. Pentru edificare, redăm telegrama familiei Dorina și Karli Nowak din Germania, care a și trimis, de altfel, câteva transporturi de ajutoare pentru mitropolie, parohii, spitale și Seminarul teologic din Caransebeș. „Cu puterea rugăciunii – se spune în această telegramă – suntem alături de martirii de la Timișoara și de familiile lor mulțumind lui Dumnezeu pentru minunea mântuirii poporului Său. Sărbători fericite, pace pe pământ și în România noastră dragă!”⁹.

„În această perioadă fundamentală a istoriei României – scria mitropolitului nostru un preot din Franța – Vă adresez simțămintele mele de pace și prosperitate pentru poporul din Banat și Vă asigur de solidaritatea și frățietatea mea”¹⁰.

Klemens Ernst Meyer, credincios evanghelic din Hamburg, Germania, a obținut adresa mitropoliei noastre de la preotul român din oraș, Miron Dan, și a trimis o scrisoare emoționantă la Centrul eparhial, datată la 23 decembrie 1989, împreună cu o sumă de bani. Impresionat de nevoile și greutățile existente în Timișoara și în țară, el a pus la dispoziția arhiepiscopiei suma de bani donată spre a fi folosită, „după cum se socotește”, pentru activitățile sociale. „Vă salut din inimă pe Dumneavoastră și eparhia – se arată în scrisoare – din Hamburg/Germania, cu speranța că pacea va reveni curând în țara Dumneavoastră și tuturor oamenilor le va fi mai bine. Vă doresc o sărbătoare a Crăciunului în pace deplină și un bun an 1990! Dumnezeu să ocrotească țara Dumneavoastră!”¹¹.

La acestea se adaugă alte sute de mesaje încurajatoare și de solidaritate venite din străinătate și din țară, cum a fost cel al Eparhiei Armene din România, semnat de arhiepiscopul Dirayr Mardichian.

Șeful Bisericii Armene din România arată că „poporul român dându-și martiriul său de sânge, pe altarul dezrobirii și libertății, a dobândit dezideratul suprem al sensului existenței sale prin abolirea pentru totdeauna a dictaturii”. În numele Bisericii pe care o conduce, transmite „un adânc și pios omagiu pentru toți cei căzuți pe câmpul de luptă la Timișoara, București și în toate orașele țării” și precizează că toate comunitățile armene din Bulgaria și

9 A.A.O.R.T., dos. A5, doc. nr.5035/27 decembrie 1989.

10 Pr. Philippe Lavroche, Vancresson, Franța, AAORT, dos. A5, doc. nr.5101/29 decembrie 1989.

11 *Ibidem*, doc. nr.367/31 ianuarie 1990 (trad. I. Popescu)

din România, „își vor aduce imediat contribuția prin donații materiale, ajutoare medicale ...”. De asemenea, pentru martirii căzuți în zilele revoluției a fost oficiată o slujbă de pomenire în Bulgaria, la 24 decembrie 1989, o astfel de slujbă urmând a avea loc și în catedrala Bisericii armene din București, duminică, 31 decembrie 1989¹².

Un mesaj impresionant a primit mitropolitul Nicolae din partea parohiei Timișoara Ronaț: „În amintirea Crăciunului 1989 când Dumnezeu a primit în brațele Sale copiii României, credincioșii Parohiei Ronaț și întârzierii colindători care n-au putut străbate printre gloanțe, în seara ajunului, vă urează acum „La mulți ani” (mai buni) 1990”¹³.

Revoluția din decembrie 1989 s-a aflat și în atenția Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Astfel, la deschiderea ședinței plene a acestui for eparhial, ținută în luna decembrie a anului 1990, mitropolitul Banatului arăta că, în anul care se apropie de sfârșit, „eparhia noastră s-a străduit să fie la înălțimea cerută de noul climat de libertate în care am intrat grație eroilor ce au pecetluit cu sângele lor această libertate, eroi de care îndeosebi noi ca fii ai Bisericii nu trebuie să uităm niciodată; sigur că în toată perioada ce s-a scurs, întreaga Biserică Ortodoxă Română a trebuit să facă față unor obstacole, dar cu toate acestea a căutat să-și împlinească misiunea”. Una din realizările importante obținute de Biserică în anul 1990, datorate noului climat de libertate, „câștigată prin sângele eroilor căzuți în decembrie trecut”, este reintroducerea religiei în școală, după atâția ani de dictatură comunistă¹⁴.

Revista mitropolitană „Altarul Banatului” consemnează, pentru posteritate, manifestările emoționante organizate la Timișoara întru pomenirea eroilor martiri ai Revoluției din Decembrie 1989.

Astfel, sub genericul „Aleasă cinstire martirilor revoluției românești”, redacția informează cititorii că „redeşptarea la viață a întregului popor român”, prin revoluția din '89, „rămâne în memoria meleagurilor noastre ca cel mai elocvent act de voință și demnitate [...]. Ne vom reaminti mereu, cu emoție și profundă durere, de morții noștri, de acei eroi-martiri care au înfruntat cu piepturile goale brațul înarmat al tiraniei ucigașe. Lor le suntem datori mereu cu o privire în urmă, cu un gând pios de recunoștință, cu rugăciunile noastre smerite pentru odihna sufletului lor candid, ca martiri ai neamului românesc”¹⁵.

Prima „adunare solemnă de comemorare a martirilor Revoluției” la Timișoara a avut loc în ziua de 12 ianuarie 1990, în prezența a „zeci de mii de locuitori de toate vâr-

12 *Ibidem*, doc. nr.42/29 decembrie 1989

13 Dosar A5/1990, doc. neînregistrat, poartă rezoluția „Se va mulțumi, † Nicolae”

14 AAORT, Proces-verbal al Adunării Eparhiale din decembrie 1990, p.88

15 „Altarul Banatului”, Timișoara, anul I (40), ianuarie-februarie 1990, nr.1-2, p.113-114

stele și preocupările, de toate confesiunile și religiile existente pe aceste meleaguri, cu lumânări aprinse și sufletele cernite de durere”, care au umplut Piața Victoriei, de la Operă și până în incinta catedralei mitropolitane.

Mitropolitul Nicolae, împreună cu mulți preoți și diaconi, a oficiat parastasul pentru eroii martiri ai revoluției, după care, atât el, cât și reprezentanții autorităților de stat, ai celorlalte culte și confesiuni, au evocat, între altele, jertfa celor pomeniți, precum și „recunoștința noastră, a celor de azi, ca și a generațiilor viitoare, față de cei ce și-au jertfit viața pentru victoria acestor idealuri sacre”.

În ziua de 3 februarie 1990 a fost organizat un alt moment solemn la Timișoara, la împlinirea a 40 de zile de la jertfa eroilor martiri. De data aceasta, slujba de pomenire s-a ținut în Cimitirul Eroilor cu participarea corului elevilor Seminarului teologic din Caransebeș, dirijat de preotul profesor Nicolae Belean, directorul școlii. Cuvântul comemorativ a fost rostit de mitropolitul Nicolae Corneanu, care a subliniat că „eroii s-au jertfit pentru libertatea și demnitatea întregului nostru popor”, și a îndemnat la „rugăciunea pentru odihna sufletului celor căzuți și deopotrivă la fapte demne de idealurile lor”.

Acest moment impresionant a fost urmat de un alt parastas oficiat în fața catedralei mitropolitane de către profesorii Seminarului teologic din Caransebeș, „în aceeași atmosferă de pioasă reculegere a tuturor celor prezenți”. După slujba de pomenire a fost depusă o coroană de flori în locul unde au căzut eroii timișoreni, secerăți de gloanțe, o placă comemorativă având încrustat pe ea numele eroului Sorin Leia, împușcat, la 18 decembrie 1989, pe treptele catedralei. După cuvântul comemorativ rostit de preotul profesor Sorin Cosma, corul seminarului a susținut „un mănunchi de imnuri religioase și patriotice, iar elevii Alexandru Bande și Dumitru Popa au recitat versuri compuse de către ei, în memoria eroilor revoluției”.

Festivitatea comemorativă a luat sfârșit cu rugăciunea „Tatăl nostru ...”, rostită în genunchi și în comun de întreaga asistență îndoliată, așa cum s-a întâmplat adesea în zilele revoluției¹⁶.

Raportul general al secțiilor Centrului eparhial prezentat Adunării Eparhiale în ședința din 06 decembrie 1990 consacră mai mult spațiu Revoluției din Decembrie 1989. Prima remarcă făcută în acest raport este că 1990 a reprezentat pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru eparhia noastră „primul an al libertății depline de manifestare [...], după mai bine de 40 de ani de oprimare și marginalizare din partea unui regim totalitar și ateu”. Sunt evidențiate apoi condițiile vitrege în care și-a derulat Biserica misiunea înainte de 1989 și măsurile luate de autoritățile comuniste pentru scoaterea ei din viața socială. Se precizează totodată, că „ierarhii, clericii și slujitorii Bisericii au căutat și au reușit în bună parte să

mențină aprinsă în sufletele credincioșilor flacăra credinței, să insuflă în conștiința enoriașilor apartenența la Biserica strămoșească, să propovăduiască Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos”, uneori chiar cu prețul unor compromisuri făcute tocmai în acest scop. Scandările tinerilor și ale copiilor ieșiți în stradă la revoluție „Există Dumnezeu!” și „Dumnezeu este cu noi!” sunt o dovadă a păstrării credinței, urmare misiunii Bisericii¹⁷.

Efectele schimbării din decembrie 1989 s-au făcut simțite în viața Bisericii încă de la începutul anului următor. De pildă, au fost reînnoite toate organismele bisericești (Adunarea Eparhială, Adunarea Națională Bisericească, Consiliul Național Bisericesc), s-a reintrodus religia în școli, a fost reînființată Asociația creștin-ortodoxă „Oastea Domnului”, interzisă de regimul comunist-ateu și alte asociații bisericești (ale tinerilor, studenților, femeilor creștin-ortodoxe). Pentru împlinirea nevoilor pastoral-misionare, au fost reactivate unele episcopii, au fost aleși titulari în scaunele episcopale vacante, s-au înființat noi posturi de episcopi vicari și arhieriei vicari, au fost reînființate facultățile de Teologie din Cluj-Napoca și Iași și a fost reluată activitatea social-filantropică a Bisericii în spitale, orfeline, cămine de bătrâni, penitenciar etc. Spre a putea susține această misiune, în eparhia noastră a fost necesară crearea a trei posturi de preot la catedrala mitropolitană, pe care au fost numiți clerici cu experiență pastorală, a căror activitate s-a desfășurat exclusiv în cadrul amintitelor instituții.

Sub aspect caritativ-filantropic menționăm, de asemenea, grija Centrului eparhial pentru răniții din timpul revoluției, mitropolitul Nicolae și preoții din Timișoara efectuând vizite în spitalele unde erau internați, prilej cu care le-au oferit daruri de Crăciun, Anul Nou și Bobotează¹⁸.

În anul 1991, la catedrala mitropolitană au continuat slujbele de pomenire a eroilor și martirilor neamului căzuți în revoluția din decembrie 1989, fiind organizate, totodată, concerte religioase dedicate acestui moment important al istoriei noastre. La finalul anilor 1990 și 1991, Centrul eparhial s-a implicat activ în organizarea manifestărilor comemorative ce au avut loc la un an și la doi ani de la revoluție¹⁹. La toate aceste acte de cinstire a eroilor și martirilor revoluției a participat și mitropolitul Nicolae Corneanu. După oficierea slujbelor de pomenire în fața catedralei mitropolitane, ierarhul timișorean, însoțit de preoți și de diaconi, precum și de numeroși revoluționari și credincioși, pleca în procesiune până la cimitirul eroilor și la cel al săracilor din Calea Lipovei, unde slujbele continuau și aveau loc depuneri de coroane.

17 A.A.O.R.T., Raportul general de activitate pe anul 1990, în volumul special cu lucrările Adunării Eparhiale pe anul 1990, p. 9

18 *Ibidem*, p. 9-14

19 Raport general al Adunării Eparhiale pe anul 1991, p. 15

16 *Ibidem*, p. 113-114

Împlinindu-se cinci ani de la revoluție, Adunarea Eparhială, întrunită în ședință de lucru la 4 decembrie 1994, la care a participat și revoluționarul Lorin Fortuna, a adoptat următoarea declarație: „Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei ortodoxe române a Timișoarei, întrunită astăzi 4 decembrie 1994, pentru a analiza activitatea bisericească din eparhie, găsește potrivit și ca o datorie de conștiință să aducă, acum în preajma împlinirii a cinci ani de la Revoluția din Decembrie 1989, prinos de recunoștință pentru martirii și eroii care cu piepturile goale au înfruntat represiunea comunistă, ca noi astăzi să ne putem bucura de libertate și să ne redobândim demnitatea. În același timp nu putem uita pe toți aceia care pe parcursul lungilor ani de regim comunist au fost încarcerati, deportați, schingiuiți și uciși, pe frații noștri din Basarabia, Bucovina și Ținutul Herței înstrăinați de neamul căruia aparțin deodată cu teritoriile răpite de la trupul țării de către Imperiul sovietic, pe fratele nostru Ilie Ilașcu și cei împreună cu el închiși la Tiraspol.

Revoluția română a încercat să schimbe situația în care a ajuns țara și poporul român și de aceea Biserica i s-a alăturat susținându-i idealurile și menținându-se pe direcțiile marcate de acest crucial eveniment. Astfel a fost posibil ca Biserica să-și poată redobândi autonomia față de puterea lumească, lucru ce trebuie apărat și susținut în continuare de toți slujitorii și credincioșii ei, mai ales că și acum există tendința de a o folosi în alte scopuri decât cele care îi sunt proprii.

Totodată constatăm cu regret că deși este socotită una din instituțiile fundamentale ale societății, Bisericii încă nu i s-a redat locul cuvenit, nu este reprezentată în forurile legislative, nu i-au fost retrocedate bunurile luate în mod abuziv etc.

De asemenea, exprimăm profunda îngrijorare față de neajunsurile în care se zbate majoritatea populației țării, lipsa unei protecții sociale corespunzătoare, concomitent cu proliferarea corupției de la cele mai înalte straturi ale societății până la cele de mai jos. Criza socială și materială prin care trecem, este dublată de cea morală încă mai gravă, toate la un loc impunând măsuri hotărâte în luarea cărora Bisericii îi revine un rol determinant.

Aspectele acum arătate și numeroase altele care caracterizează societatea noastră actuală, nu le putem trece cu vederea și tocmai de aceea socotim că Biserica prin reprezentanții ei, clerici și mireni, are datoria să le dea în vileag și să ia poziție având în vedere consecințele negative ce decurg de aici în plan social și material, nu în ultimul rând în plan spiritual²⁰.

Declarația Adunării Eparhiale sintetizează, cum nu se poate mai bine, momentele grele prin care a trecut poporul român până în decembrie 1989, adresând un emoționant cuvânt de recunoștință față de eroii martiri

care și-au jertfit viața pentru recuperarea adevăratelor valori ale Bisericii și ale neamului nostru românesc.

Demnă de subliniat este, de asemenea, poziția exprimată de forul eparhial cu privire la misiunea Bisericii în contextul nou apărut după revoluție, misiune orientată îndeosebi spre cultivarea în societate a spiritualității creștine autentice și promovarea, cu timp și fără timp a valorilor creștine și morale pervertite de regimul comunist-ateu vreme de peste patru decenii.

La fel de importantă și, totodată, extrem de actuală este solicitarea membrilor Adunării Eparhiale ca Biserica să nu rămână pasivă față de problemele cu care se confruntă credincioșii și societatea, în general, ci de a lua atitudine atunci când constată că există derapaje de la idealurile revoluției și pericolul revenirii în viața noastră a minciunii și a corupției, a xenofobiei și a discriminării, a nedreptății și a intoleranței etnice sau religioase și mai grav, al întoarcerii la tiranie și la dictatură.

Consecvență acestor principii ale democrației, pentru care și-au dat viața eroii martiri din Timișoara și din alte orașe ale țării, Biserica bănățeană a fost mereu alături, în ultimii douăzeci și cinci de ani, de idealurile revoluției, sprijinind în mod constant, atât material cât și spiritual, organizațiile revoluționarilor și îndeosebi „Memorialul Revoluției”, amenajat în orașul nostru martir.

Astfel, Centrul eparhial a participat la înființarea capellei ctitorite întru cinstirea și pomenirea eroilor martiri, sub patronajul Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș și al Sfântului Gerard, ocrotitorul catolicilor din Banat. Ansamblul pictural din vechea capelă (str. M. Ungureanu nr.8) a fost realizat cu suportul financiar al eparhiei noastre, iar pentru cel din capela actuală au fost alocate de asemenea fonduri bănești²¹.

Acum când se împlinesc douăzeci și cinci de ani de la revoluția română și comemorăm pe toți eroii, martirii și ostașii români care și-au jertfit viața pe altarul redobândirii demnității și al libertății, al recuperării valorilor naționale, morale și bisericești, îndreptăm un gând pios de recunoștință spre acești confrați ai noștri, așa cum nota mitropolitul Nicolae Corneanu în cartea de aur a Memorialului, la 7 august 2000: „Dumnezeu să-i pomenescă pe cei care au făcut sacrificiul suprem în Decembrie 1989”²², completat și de episcopul Daniil Stoenescu al românilor din Serbia: „Se cântă precum Crinii Mărturiei (cf. podobiei Psalmului 80) – durerea, jalea și plânsul neamului românesc pentru eroii martiri ai Revoluției Române, începută la Timișoara, pentru a căror odihnă ne rugăm Domnului Dumnezeului nostru și a căror memorie binecuvântată se păstrează pentru generațiile viitoare în acest „Memorial” (2 decembrie 2002)²³.

20 Procesul-verbal al Adunării Eparhiale pe anul 1994, semnat de mitropolitul Nicolae Corneanu și de secretarul acestei adunări, protopopul Gheorghe Sutac.

21 *O revoluție, un memorial. Dialoguri*, Asociația Memorialul Revoluției 16-22 decembrie 1989, Timișoara 2010, p.85

22 *Ibidem*, p. 171

23 *Ibidem*, p. 184

STÂNCA VIEȚII

Anul XXI nr. 16 (122)

SUPLIMENT AL REVISTEI „ÎNVIEREA“ EDITAT DE ASOCIAȚIA „OASTEA DOMNULUI“

Ianuarie 2015

... SPRE LOCUL DE RUGĂCIUNE (FAPTELE APOSTOLILOR 16, 16-24)

MIRCEA-PETRU PASCU

– continuare –

Mulțimea, norodul... lumea

“Dar odată, pe când ne duceam la rugăciune, ne-a întâmpinat o slujnică, care avea duh pitonicesc (duh de ghicire) și care aducea mult câștig stăpânilor ei, ghicind. Aceasta, ținându-se după Pavel și după noi, striga, zicând: „Acești oameni sunt robi ai Dumnezeului celui Preaînalt, care vă vestesc vouă calea mântuirii”. Și aceasta o făcea timp de multe zile. Iar Pavel mâniindu-se și întorcându-se, a zis duhului: În numele lui Iisus Hristos îți poruncesc să ieși din ea. Și în acel ceas a ieșit. Și stăpânii ei, văzând că s-a dus nădejdea câștigului lor, au pus mâna pe Pavel și pe Sila și i-au târât în piață înaintea dregătorilor. Și ducându-i la judecători, au zis: Acești oameni, care sunt iudei, tulbură cetatea noastră. Și vestesc obiceiuri care nouă nu ne este îngăduit să le primim, nici să le facem, fiindcă suntem romani. Și s-a sculat și mulțimea împotriva lor. Și judecătorii, rupându-le hainele, au poruncit să-i bată cu vergi. Și, după ce le-au dat multe lovituri, i-au aruncat în temniță, poruncind temnicerului să-i păzească cu grijă. Acesta, primind o asemenea poruncă, i-a băgat în temniță și le-a strâns picioarele în butuci.”

Pentru că în acest „conflict” s-a implicat și „mulțimea” – a avut și ea „punctul ei de vedere” – credem că nu este lipsit de interes, să actualizăm și să vorbim în cele ce urmează, tocmai despre „mulțimea” zilelor noastre. Cea care este într-o continuă ofensivă împotriva noastră și încearcă mereu să pună stăpânire pe noi, pe ființa noastră.

Și spunem de la început, că vedem în această „mulțime”, lumea în care ne-a fost dat să ne trăim viața, lumea care ne înconjoară, cu bune și cu rele... Lumea, care tinde să ne constrângă și să ne controleze viața... Cine nu cunoaște întrebarea: „Dar, ce zice lumea?”. Ne-am

pus, și ni s-a pus, de multe ori această întrebare, existând parcă, în ființa noastră tendința de a ne raporta lumii, s-au chiar de a avea lumea ca model.

Tot de la început, trebuie să spunem, că în cele ce urmează nu vom vorbi „de bine”, această lume în care trăim... Ne asumăm un mare risc, acela de a fi catalogați: anti-democratici!... Deși nu suntem, ba chiar din contră, credem că democrația atunci când e bine înțeleasă și bine aplicată, oferă societății umane un cadru optim de viață (sau de trai)!

În contextul vorbirii noastre, unele din principiile democrației nu sunt general valabile... De exemplu, „Dreptatea este a majorității”. Fals! În destule situații majoritatea greșește, greșește rău de tot. Sau, „Toți suntem egali”. Fals! Nu suntem egali! Aici Pitagora – unul din înțelepții antichității – are două maxime foarte potrivite. Prima: „Nu năzui la himera unei democrații pure; egalitatea perfectă există numai la morți” – fără comentarii. Și a doua, - mai tăioasă, dar dureros de neștiută: „Toți suntem egali! Să nu credeți însă că neghiobul este egalul înțeleptului” – neghiobul a înțeles din democrație că e egalul înțeleptului! Hm!...

Și mai am pregătite trei „ziceri geniale”, de-ale lui Pitagora. Cu a doua și a treia voi încheia, pe prima o spun acum, că nu mă pot abține, iat-o: „Dă legi poporului taur și boabe poporului bou!”... Știți la ce mă gândesc, nu?... Evident, la „boabele” ce au fost „servite” românilor 25 de ani, în timp ce țara era furată cu nerușinare... Industrie, agricultură, sănătate, apărare, învățământ, resurse naturale... există vreun domeniu în care să nu se fi furat, din greu? Eu unul, nu cred... Chiar aș fi de acord cu domnul John Davison Rockefeller, care a spus binecunoscutele cuvinte: „Vă dau socoteală de fiecare bănuț al meu, dar nu mă întrebați de primul milion de dolari” – asta o fi valabil pentru americani.

Dar pentru români... hai să zicem că primul million de dolari nu ne interesează, treaba lor cum l-au făcut, dar oare următoarele milioane și zeci de milioane și sute de milioane, cum l-or fi făcut în numai câțiva ani?... Păi așa, poporul mânca boabe... că de legi nu era vrednic! Ca să concluzionăm zicerea lui Pitagora: „Dacă ești bou, degeaba ai legi că nu ai demnitatea (sau bărbăția) pentru a le aplica. Ca să le aplici, trebuie să fi taur!”... Doamne ajută poporul nostru nu numai să aibă legi bune, ci legile acestea să fie respectate: „De la Președinte la opincă” (proverb adaptat). Sigur că cele spuse mai sus, despre lumea în care trăim, se încadrează în categoria celor văzute, sau simțite de om, dar cauza lor este mult mai profundă. Vedem niște oameni răi, dar adevărul e că nu ei sunt cauza răului, ei sunt de fapt niște unelte – mai potrivit, niște marionete – a răului.

Vorbim despre lumea în care trăim!

Am avut curiozitatea să aflu ce spune Biblia despre lumea în care trăim. Și am găsit în total 279 de referințe biblice legate de cuvântul lume. 51 din aceste referințe aparțin Vechiului Testament, iar 228 se găsesc în Noul Testament. Sigur, aceste cifre au caracter statistic, și pot să difere de la o traducere la alta și depind de concordanța biblică folosită. Importante nu sunt aceste cifre, ci concluzia ce poate fi trasă parcurgând aceste referințe biblice legate de cuvântul lume. Vechiul Testament înțelege prin cuvântul lume, în sens larg, întreaga creație și în sens restrâns, omenirea. Vechiul Testament nu

insistă asupra lumii, și nu-i atribuie alte conotații. Pentru Vechiul Testament omenirea se împarte în două: poporul ales, poporul evreu – ce se trage din Avraam prin fiul său Isaac – și restul omenirii ce poartă numele generic: neamurile. Neamurile, adică toți oamenii care nu fac parte din poporul evreu.

Noul Testament, însă, atribuie cuvântului lume sensuri mult mai profunde, doar în câteva versete regăsim înțelegerea Vechiului Testament, lume = creație și lume = omenire. Evangheliști sinoptici, Matei, Marcu și Luca, în general surprind lumea, asemenea Vechiului Testament, creație și omenire. Însă, cu două excepții, Marcu 4,19 și Luca 12,30, unde sunt reproduse cuvintele Domnului Iisus care ne arată, pentru prima dată în Noul Testament, că lumea poate avea conotații negative. În trimiterile menționate mai sus, Domnul Iisus vorbește despre grijile lumii sau a veacului în care trăim – înșelăciunea bogăției și a poftelor, care, înăbușă Cuvântul lui Dumnezeu, și îl fac neroditor în viața omului.

Apostolul și Evanghelistul Ioan, insistă mult mai mult, asupra conotațiilor cuvântului lume. Aș spune chiar că întreaga învățătură pe care ne-a lăsat-o, presărată în cele cinci cărți cuprinse în Noul Testament, și ale căror autor este, depinde de înțelegerea corectă a valențelor pe care le are cuvântul lume, în creștinism. Am găsit în Noul Testament, numai de la Apostolul și Evanghelistul Ioan, 109 trimiteri la ceea ce înseamnă lume, pentru credința creștină.

Și ca să încheiem cu „statistica”, subliniem faptul că fiecare autor de epistole din Noul Testament, se ocupă de acest subiect: lume.

Dacă despre Vechiul Testament spuneam că împarte omenirea în evrei și neamuri, Noul Testament are o altă abordare, aici oamenii sunt împărțiți în: oameni lumești și Biserica lui Hristos. Cu observația, dureroasă, că oamenii lumești pot să fie chiar apropiați de biserici – ca și construcții – dar să nu facă parte din Biserica lui Hristos, cea vie.

Iată câteva versete despre lume, din Noul Testament:

➤ *Matei 5:14* Voi sunteți lumina lumii; nu poate să se ascundă cetatea din vârful muntelui;

➤ *Marcu 4:19* dar pătrunzând în ei grijile veacului acestuia și înșelăciunea bogăției și poftele după celelalte, acestea înăbușă cuvântul și-l fac neroditor.

➤ *Luca 12:30* că pe toate acestea păgânii lumii le caută; dar Tatăl vostru știe că aveți nevoie de ele.

➤ *Ioan 1:10* În lume era și lumea printr'Însul s'a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut.

➤ *Ioan 3:16* Că într'atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într'Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

➤ *Ioan 3:19* Iar judecata, aceasta este: că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina, fiindcă faptele lor erau rele...

➤ *Ioan 8:12* După aceea Iisus le-a grăit din nou, zicând: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce-Mi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina Vieții”

➤ *Ioan 12:31* Acum este judecata acestei lumi; acum stăpânitorul lumii acesteia va fi aruncat afară.

➤ *Ioan 14:17* Duhul Adevărului, pe Care lumea nu-L poate primi, pentru că nu-L vede și nici nu-L cunoaște; Îl cunoașteți voi, de vreme ce la voi rămâne și întru voi va fi.

➤ *Ioan 14:27* Pace vă las vouă, pacea Mea v'o dau; nu precum v'o dă lumea v'o dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.

➤ *Ioan 15:18* De vă urăște pe voi lumea, să știți că pe Mine mai înainte de voi M'a urât.

➤ *Ioan 15:19* Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei; dar pentru că nu sunteți din lume, ci Eu v'am ales pe voi din lume, de aceea vă urăște lumea.

➤ *Ioan 16:33* Pe acestea vi le-am grăit, pentru ca ntru Mine pace să aveți. În lume necaz veți avea; dar îndrăzniți! Eu am biruit lumea!

➤ *Ioan 17:9* Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt

➤ *Ioan 17:14* Eu le-am dat cuvântul Tău și lumea i-a urât, pentru că ei nu sunt din lume, așa cum nici Eu nu sunt din lume.

➤ *Ioan 17:15* Nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzești de cel rău.

➤ *Ioan 17:20* Dar nu numai pentru ei Mă rog, ci și pentru cei ce prin cuvântul lor vor crede în Mine.

➤ *Ioan 18:36* Iisus a răspuns: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s'ar fi luptat ca să nu le fiu predat ludeilor. Dar, acum, împărăția Mea nu este de aici”

➤ *1 Corinteni 1:20* Unde este înțeleptul? unde este cărturarul? unde este întrebătorul acestui veac? Oare n'a arătat Dumnezeu drept nebună înțelepciunea lumii acesteia?

➤ *1 Corinteni 1:21* Că de vreme ce prin înțelepciune lumea nu L-a cunoscut pe Dumnezeu într' nțelepciunea lui Dumnezeu, atunci, pe cei ce cred a binevoit Dumnezeu să-i mântuiască prin nebunia propovăduirii.

➤ *1 Corinteni 2:12* Dar noi nu duhul lumii l-am primit, ci Duhul Cel de la Dumnezeu, ca să cunoaștem cele prin har dăruite nouă de Dumnezeu.

➤ *1 Corinteni 3:1* Și eu, fraților, n'am putut să vă vorbesc ca unor oameni duhovnicești, ci ca unora trupești, ca unor prunci întru Hristos.

➤ *1 Corinteni 3:3* Pentru că tot lumești Sunteți. În adevăr, când între voi Sunt zavistii, certuri și desbinări, nu Sunteți voi lumești și nu trăiți voi în felul celorlalți oameni?

➤ *1 Corinteni 3:4* Când unul zice: „Eu Sunt al lui Pavel!” și altul: „Eu Sunt al lui Apolo”: nu Sunteți voi oameni de lume?

➤ *1 Corinteni 3:19* Căci înțelepciunea lumii acesteia este o nebunie înaintea lui Dumnezeu. De aceea este scris: „El prinde pe cei înțelepți în viclenia lor.”

➤ *1 Corinteni 5:10* Însă n-am înțeles cu curvarii lumii acesteia sau cu cei lacomi de bani sau cu cei răpareți sau cu cei ce se închină la idoli, fiindcă atunci ar trebui să ieșiți din lume.

➤ *1 Corinteni 7:31* cei ce se folosesc de lumea aceasta, ca și cum nu s-ar folosi de ea; căci chipul lumii acesteia trece.

➤ *1 Corinteni 11:32* Dar când Suntem judecați, Suntem pedepsiți de Domnul, ca să nu fim osîndiți odată cu lumea.

➤ *2 Corinteni 1:12* Lauda noastră este mărturia pe care ne-o dă cugetul nostru că ne-am purtat în lume, și mai ales față de voi, cu o sfințenie și curăție de inimă date de Dumnezeu, bizuindu-ne nu pe o înțelepciune lumească, ci pe harul lui Dumnezeu.

➤ *2 Corinteni 5:16* Așa că, de acum încolo, nu mai cunoaștem pe nimeni în felul lumii; și chiar dacă am cunoscut pe Hristos în felul lumii, totuși acum nu-L mai cunoaștem în felul acesta.

➤ *2 Corinteni 7:10* În adevăr, când întristarea este după voia lui Dumnezeu, aduce o pocăință care duce la mântuire, și de care cineva nu se căiește niciodată; pe când întristarea lumii aduce moartea.

➤ *Galateni 6:14* În ce mă privește, departe de mine gândul să mă laud cu altceva decât cu crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită față de mine, și eu față de lume!

➤ *Efesenii 2:2* în care trăiați odinioară, după mersul lumii acesteia, după domnul puterii văzduhului, a duhului care lucrează acum în fiii neascultării.

- *Filipeni 2:15 ca să fiți fără prihană și curați, copiii ai lui Dumnezeu, fără vină, în mijlocul unui neam ticălos și stricat, în care străluciți ca niște lumini în lume,*
 - *Coloseni 2:8 Luați seama ca nimeni să nu vă fure cu filosofia și cu o amăgire deșartă, după datina oamenilor, după învățăturile începătoare ale lumii, și nu după Hristos.*
 - *1 Timotei 4:7 Ferește-te de basmele lumești și băbești. Caută să fii evlavios.*
 - *1 Timotei 6:20 Timotee, păzește ce ți s-a încredințat; ferește-te de flecăriile lumești și de împotrivirile științei, pe nedrept numite astfel,*
 - *2 Timotei 2:16 Ferește-te de vorbăriile goale și lumești; căci cei ce le țin, vor înainta tot mai mult în necinstirea lui Dumnezeu.*
 - *2 Timotei 4:10 Căci Dima, din dragoste pentru lumea de acum m-a părăsit, și a plecat la Tesalonic. Crescens s-a dus în Galatia, Tit în Dalmația.*
 - *Tit 2:12 și ne învăță s-o rupem cu păgînatatea și cu poftele lumești, și să trăim în veacul de acum cu cumpătate, dreptate și evlavie,*
 - *Evrei 12:16 Vegheați să nu fie între voi nimeni curvar sau lumesc ca Esau, care pentru o mâncare și-a vândut dreptul de întâi-născut.*
 - *Iacov 1:27 Religiunea curată și neîntinată, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, este să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor, și să ne păzim neîntinați de lume.*
 - *Iacov 4:4 Suflete prea curvare! Nu știți că prietenia lumii este vrăjmășie cu Dumnezeu? Așa că cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș cu Dumnezeu.*
 - *2 Petru 1:4 prin care El ne-a dat făgăduințele Lui nespuse de mari și scumpe, ca prin ele să vă faceți părtași firii dumnezeiești, după ce ați fugit de stricăciunea, care este în lume prin poftă.*
 - *2 Petru 2:5 dacă n-a cruțat El lumea veche, ci a scăpat pe Noe, acest propovăduitor al neprihănirii, împreună cu alți șapte inși, când a trimis potopul peste o lume de nelegiuți;*
 - *2 Petru 2:20 În adevăr, dacă, după ce au scăpat de întinăciunile lumii, prin cunoașterea Domnului și mântuitorului nostru Iisus Hristos, se încurcă iarăși și sunt biruiți de ele, starea lor de pe urmă se face mai rea decât cea dintâi.*
 - *1 Ioan 2:15 Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în El.*
 - *1 Ioan 2:16 Căci tot ce este în lume: pofta firii pământești, pofta ochilor și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci din lume.*
 - *1 Ioan 2:17 Și lumea și pofta ei trece; dar cine face voia lui Dumnezeu, rămâne în veac.*
 - *1 Ioan 3:1 Vedeți ce dragoste ne-a arătat Tatăl, să ne numim copii ai lui Dumnezeu! Și Suntem. Lumea nu ne cunoaște, pentru că nu l-a cunoscut nici pe El.*
 - *1 Ioan 3:13 Nu vă mirați, fraților, dacă vă urăște lumea.*
 - *1 Ioan 4:4 Voi, copilașilor, Sunteți din Dumnezeu; și i-ați biruit, pentru că Cel ce este în voi, este mai mare decât cel ce este în lume.*
 - *1 Ioan 4:5 Ei Sunt din lume; de aceea vorbesc ca din lume, și lumea îi ascultă.*
 - *1 Ioan 4:9 Dragostea lui Dumnezeu față de noi s-a arătat prin faptul că Dumnezeu a trimis în lume pe singurul Său Fiu, ca noi să trăim prin El.*
 - *1 Ioan 5:4 pentru că oricine este născut din Dumnezeu, biruiește lumea; și ceea ce câștigă biruință asupra lumii, este credința noastră.*
 - *1 Ioan 5:5 Cine este cel ce a biruit lumea, dacă nu cel ce crede că Iisus este Fiul lui Dumnezeu?*
 - *1 Ioan 5:19 Știm că Suntem din Dumnezeu și că toată lumea zace în cel rău.*
 - *Apocalipsa 3:10 Fiindcă ai păzit cuvântul răbdării Mele, te voi păzi și Eu de ceasul încercării, care are să vină peste lumea întreagă, ca să încerce pe locuitorii pământului.*
 - *Apocalipsa 11:15 Îngerul, al șaptelea a sunat din trâmbiță. Și în cer s-au auzit glasuri puternice, care ziceau: „Împărăția lumii a trecut în mâinile Domnului nostru și ale Hristosului Său. Și El va împărăți în vecii vecilor.”*
 - *Apocalipsa 12:9 Și balaurul cel mare, șarpele cel vechi, numit Diavolul și Satana, acela care înșală întreaga lume, a fost aruncat pe pământ; și împreună cu el au fost aruncați și îngerii lui.*
- Întrebarea care ar trebui să ne-o punem fiecare este: „Sunt valabile aceste versete și pentru noi, cei de astăzi, sau sunt perimate? – Întrebare retorică, desigur! Pentru că: „Iisus Hristos este Același, ieri și azi și în veci.” Oamenii se schimbă, vremurile se schimbă, dar Cuvântul lui Dumnezeu rămâne neschimbat, deși adevărul acesta nu place mai ales „creștinilor lumești”.
- “Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi El oare credință pe pământ?” (Luca 18:8) Domnul Iisus pune această întrebare în contextul unei cuvântări despre rugăciunea stăruitoare și despre îndelunga răbdare... Dacă privim la creștinismul nostru de astăzi putem spune că biserici și catedrale, adică ziduri va găsi! Vor fi chiar megacostrucții pe post de biserici și catedrale, dar creștinii nu vor mai fi autentici vor fi creștini lumești – ceea ce nu are sens.
- În decursul istoriei ei Biserica a trecut prin multe încercări și lupte, a trebuit să facă față la multe ispite... Pe unele le-a biruit, de altele a fost biruită. În prigoane Biserica a biruit, în ce privește dogma, a biruit, adevărul strălucite... Însă marile înfrângeri pe care le-a suferit Biserica – și mă refer acum la Biserica ca instituție – au fost și sunt în lupta ei cu lumea, cu duhul lumesc.
- În toată istoria ei Biserica a fost ispitită de tot ce înseamnă lume... lumea a încercat mereu să cucerească Biserica lui Hristos. Lupta cu duhul dezbinării și al sfărmițării a pierdut-o de mult. În ispita bogăției și al luxului inutil, a căzut demult. La fel, formalismul riguros dar ste-

ril, care nu înnoiește, nu transformă viața credinciosului, a făcut și face nenumărate victime.

Practicile păgâne și lumești au fost și sunt acceptate în Biserică. Credincioșii sunt conduși, chipurile, spre Împărăția lui Dumnezeu, pe calea cea lată, lumească care duce tocmai la pierzare... Fie cum or fi numai să vină la Biserică!... Iar dacă vin, sunt învățați cum să-și lustruiască vasul pe dinafară, cum să-și văruiască mai frumos mormântul, cum să mai coase un petec nou la o haină veche, cum să pună vinul cel nou în burdufuri vechi... O lumânare, o pomenire, mai o pomană, mai câte o milostenie, vreo donație... dar vasul pe dinăuntru rămâne murdar, pe dinafară mormântul-trupul, e frumos zugrăvit, iar înăuntru sufletul e sufocat de păcate, peticul vechi rupe haina nouă și vinul nou sparge burduful vechi...

„Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că voi curățiți partea din afară a paharului și a blidului, dar înlăuntru ele sunt pline de răpire și de neînfrânare. Fariseu orb!, curăță-ntâi partea dinlăuntru a paharului și a blidului, pentru ca și cea din afară să fie curată! Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că semănați cu mormintele văruite, care se arată frumoase pe dinafară, dar înlăuntru sunt pline de oase de morți și de toată necurăția. Așa și voi, pe dinafară vă arătați dreptți oamenilor, dar pe dinlăuntru sunteți plini de fățarnicie și fărădelege.” (Matei 23, 25-28). „Nimeni nu coase la haină veche petic dintr’un postav nou; altfel, peticul nou va trage din haina veche și se va face o ruptură mai rea. De asemenea, nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi; altfel, vinul nou sparge burdufurile și vinul se varsă și burdufurile se strică; ci vinul nou trebuie pus în burdufuri noi” (Marcu 2,21-22).

Credincioși care au ales să-și trăiască viața de credință, în mănăstire, au ales să îmbrace haina monahală, îmi stârnesc mila! Au intrat în mănăstire ca să se despartă de lume... dar lumea nu acceptă această separare. Lumea foarte evlavioasă vizitează mănăstirile, numai că uită să se îmbrace după decența pe care o impune un lăcăș ce se vrea sfânt. A apărut însă și soluția de compromis: niste bucăți de pânză neagră, niște șorțuri puse la intrarea în mănăstire, la îndemâna vizitatorilor necorespuzători, bune pentru acoperirea goliciuni. Astfel, unii și le pun pe capete, alții și le pun pe umeri, alții pe picioare – după goliciunea fiecăruia... peisajul e de râsu-plânsu!... Cum intră oamenii aceștia în mănăstire, și cum ies? Răspuns: la fel!

Metoda asta n-ar strica să fie aplicată și în bisericile parohiale. Mai ales la cununii și botezuri, dar și cu alte ocazii, când credincioșii vin în biserică, după moda acestei lumi, mai mult dezbrăcate decât îmbrăcate... ori ții ochii închiși, ori admiră pictura de pe tavanul bisericii... Totuși unde se duc sufletele astea după moartea trupului, răspunde cineva de ele?

Am impresia că Bisericii de astăzi îi vine mult mai la îndemână să apere „valori naționale și culturale” decât

să-L propovăduiască pe Hristos, Singurul care poate să mântuiască! De ce oare nu se propovăduiește Evanghelia curată, cea care transformă, care înnoiește viața celui ce o primește. Li se dă credincioșilor iluzia mântuirii și a iertării păcatelor și sunt lăsați să meargă pe calea lată a pierzării. Ce amestecătură, ce confuzie, ce pierzare!

La botez li se spune credincioșilor că prin Taina Sfântului Botez sufletul se naște din nou, din Dumnezeu, din apă și din Duh. Și ascultătorii pleacă fericiți din biserică știind că și ei au fost botezați cândva, deci sunt năcuși din nou... Adică pleacă cu nădejdi înșelătoare, ei fiind de fapt morți în păcatele lor, de ani de zile... Și au nevoie de o naștere din nou – ca de aer – dar de data asta prin propria lor credință și întâlnire personală cu Domnul Iisus, fără de care nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu!

Ne copleșește lumea pe toți și sub toate formele, dacă la noi în biserică se vorbește foarte rar despre, înnoirea vieții prin credința în Domnul Iisus, peste gard, la vecinii neo-neoprotestanți atât de mult se vorbește despre nașterea din nou încât s-a bagatelizat. Vorbesc și cântă despre ea, dar manifestările celor mai mulți au rămas tot lumești... Deci nici vorbitul întruna despre nașterea din nou nu e o soluție. Fără urmărirea calității, cantitatea nu mai contează...

După părerea mea Biserica lui Hristos – nu cea doar cu numele – nu a fost și nu va fi o majoritate, ea rămâne mereu minoritară. Lumea reprezintă majoritatea. Prietenia și compromisurile cu lumea fac ca o biserică să fie majoritară. În cele sufletești democrația nu se aplică, lumea deși e majoritară, nu are dreptatea de partea ei, chiar dacă stă sub turla bisericii! Într-un verset de mai sus ni se spune: „Suflete prea curvare! Nu știți că prietenia lumii este vrăjmașie cu Dumnezeu? Așa că cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș cu Dumnezeu”.

Câte n-ar mai fi de spus despre această coabitare (că tot ne obișnuiserăm cu termenul) dintre Biserică și lume? Multe, dar o observație mai trebuie făcută: nu ne-am referit la Biserică în modul general, ci individual, la fiecare credincios în parte, pentru că fiecare dintre noi, avem de dus această luptă cu lumescul din noi și din jurul nostru...

Spuneam că voi încheia cu două cuvinte înțelepte lăsate de Pitagora... În luna ianuarie 2015 s-a discutat foarte mult, și încă se mai discută, despre așa numita Lege Big Brother... prin care zicese că vom fi mai în siguranță, mai apărați de teroriști, dacă vom fi mai urmăriți, ascultați și înregistrați, mai lesne (într-o exprimare brută, că nu mai avem timp și spațiu să intrăm în detalii). Iată ce spunea Pitagora acum aproximativ 2500 de ani, despre acest subiect: „Lucrul cel mai rușinos al unei stăpâniri este pândirea și iscodirea oamenilor.” Ce știa el atunci de infrastructură cibernetică, telefonie mobilă, cartele...?

Și ultima zicere înțeleaptă, care îmi place cel mai mult: „Învăță să vezi mai departe decât pot ajunge privirile tale.”

– va urma –

DIN TÂLCUIREA EVANGHELIILOR DUMINICILOR DE PESTE AN

Preot IOSIF TRIFA

Ce te mândrești, omule?

Ce boală urâtă este mândria și, vai, câți suferă de boala asta! Este doar cea mai răspândită boală sufletească.

Ce te mândrești, o, omule, și cu ce te mândrești!? Te mândrești cu avuția ta și cu banii tăi? Dar până mâine poți deveni sărac. Te mândrești cu sănătatea și puterea ta? Dar până mâine poți fi doborât în pat sau chiar în mormânt. Te mândrești cu știința, cu frumusețea, cu rangul ce-l ai? Dar toate acestea nu sunt ale tale și în orice clipă le poți pierde. Tu te mândrești cu pene ce nu sunt ale tale. Tu ești exact în chipul unui corb ce se mândrește cu penele unui păun.

Sau poate te mândrești cu faptele tale și cu viața ta de creștin? Asta-i o mândrie și mai deșartă. Oricât de bun te-ai crede tu, eu îți voi spune răspicat că ești plin de răutate. Nimic nu este sănătos înăuntrul tău. Totul e putred, totul e stricat. „Tot capul tău este bolnav și toată inima ta suferă de moarte” (Is 1,5).

Și, cu starea asta grozavă, tu, omule, te mândrești? Păi, nu vezi că ești și aici la fel ca în chipul unui corb urât ce se mândrește cu penele unui păun? Păi, oricâte pene îți-ai pune, dragul meu, tu tot nu vei putea intra în rândul porumbeilor din rai.

Cu penele trufiei, nici un pas nu vei putea face spre mântuire.

În împărăția lui Dumnezeu nu vei putea intra până nu vei cădea în fața Lui așa cum ești, strigând și tu cu vameșul din evanghelie: Dumnezeu, milostiv fii mie, păcătosului! Dumnezeu, ajută-mi să mă pot face dintr-un om vechi un om nou; dintr-un vas spurcat, un vas ales; dintr-un corb urât, un porumbel curat!

Ce te mândrești, omule? Tu ești pământ și cenușă (Isus Sirah 10, 9). Ce te trufești, pământule? Tu n-ai stat niciodată în fața lui Dumnezeu, de aceea te trufești. Te rog apleacă-te în fața lui Dumnezeu! Te rog apleacă-te cu adevărat în fața lui Dumnezeu și îndată vei scăpa de acest grozav beteșug sufletesc. Te rog, apleacă-te cu adevărat în fața lui Dumnezeu și îndată vei simți și tu ceea ce a simțit vameșul din evanghelie și vei striga și tu cu el: Dumnezeu, milostiv fii mie, păcătosului!

Te rog, apleacă-te la picioarele Crucii! Te rog, intră în școala cea mare a Golgotei, ca să auzi glasul Lui: „Învățați de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima” (Mt 11, 29).

Căruța smereniei și a mândriei

Pentru ca să cunoașteți cât de mare este păcatul mândriei, închipuiți-vă două căruțe care se întrec una pe alta.

Una din ele e trasă de doi cai: dreptatea și mândria, iar cealaltă, de alții doi: păcatul și smerenia.

Ce credeți, care va întrece și va trece înainte? Cea a păcatului întrece și biruie pe cea a dreptății, nu că doar carul păcatului ar fi având o așa mare putere, ci pentru că îi ajută smerenia de lângă el. Trăsura dreptății rămâne bătută în urmă, nu pentru că dreptatea ar fi slabă, ci pentru povara și greutatea mândriei.

Toată nevoița noastră, toate ostenele, toată truda, toate faptele noastre, oricât de bune ar fi ele, dacă le punem în căruța mândriei se răstoarnă și nimica se alege de ele.

Ce nu poate avea diavolul?

Sf. Macarie se întorcea odată obosit de la privegherea și rugăciunile lui. Deodată, îi apărură diavolul și îi zise:

-Tot ce faci tu, Sfinte Macarie, fac și eu. Tu postești, eu nu mănânc nimic. Tu veghezi, eu nu dorm deloc. Tu alergi după suflete, și eu, tot așa.

Numai ceva ai tu ceea ce nu pot avea eu.

-Ce anume? întrebă Sfântul Macarie.

-Smerenia! strigă diavolul și, rușinat, dispăru.

Pustnicul și ispita trufiei

Unui pustnic i s-a arătat diavolul într-o noapte în chip de înger luminat și i-a zis:

-Eu sunt Arhanghelul Gavriil și sunt trimis la tine să-ți aduc cuvânt de laudă pentru râvna și privegherile tale.

Dar pustnicul, simțind ispita, răspunse:

-„Sfinte Arhanghele”, ia seama că ai greșit adresa!

Vei fi trimis, poate, la un altul, căci eu sunt un biet păcătos; eu sunt cel mai păcătos și ticălos om din lume.

Diavolul scrâșni din dinți și o rupse la fugă.

Virtutea smereniei și păcatul trufiei

Zis-a Domnul pilda aceasta: „Doi oameni au intrat în biserică să se roage – unul fariseu și altul vameș. Fariseul, stând, așa se ruga întru sine: «Doamne, mulțumescu-ți că nu sunt ca ceilalți oameni: jefuitori, nedrepti, preacurvari sau ca acest vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte câștig...» Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii la cer să-i ridice, ci își bătea pieptul, zicând: «Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!»

Zic vouă că s-a pogorât acesta mai îndreptat la casa lui decât acela. Că tot cela ce se înalță smeri-se-va, iar cela ce se smerește înălța-se-va.” (Luca 18, 10-14)

Ce evanghelie minunată și ce învățătură minunată despre smerenie și trufie! Nicăieri în Sf. Scriptură nu se

arată atât de grăitor virtutea smereniei și păcatul trufiei ca aici, în evanghelia aceasta.

De la vameș să luăm pildă de smerenie și căință pentru păcatele noastre. Vameșul își dusese păcatele la biserică și, așezându-se cu ele rușinat, acolo, înapoi, lângă ușă, le stropea cu lacrimile părerii de rău.

Așa să facem și noi.

„Smerenia este temelia vieții noastre celei creștinești – zice Sf. Ioan Gură de Aur. Măcar de ai zidi tu cât de mult, măcar de ai strânge mii de rugăciuni, de ajunări și de fapte bune, de nu le vei pune pe temelia aceasta, întru deșert și lesne va cădea zidirea lor, pe nisip fiind așezată... Nimic nu este în faptele noastre cele bune care să nu aibă lipsă de smerenie. De vei aduna rugăciune ori milostenie, ori ajun, ori altă bunătate, fără smerenie toate îndată cad. Precum mândria este izvorul tuturor răutăților, așa smerenia, început tuturor faptelor bune.” Smerenia este temelia vieții creștinești, iar temelia smereniei este cunoașterea păcatului și căința pentru păcat.

„Nimic nu-l poate smeri pe om așa tare ca păcatul și cunoașterea lui” – zice Sf. Ioan Gură de Aur.

Fariseul tocmai această temelie n-o avea. În biserică, în fața lui Dumnezeu, el nu zicea: „Doamne, iartă-mă că n-am putut face tot ceea ce ar fi trebuit să fac!” Nu zicea nici măcar așa: „Doamne, mulțumescu-Ți că m-ai ajutat să fac asta și asta!” Ba, încă mai mult decât atât, el se lăuda pe sine însuși și-l hulea pe aproapele.

Nu așa făcea vameșul. Acolo, după ușa bisericii, el stătea cu sufletul smerit în fața lui Dumnezeu și, din adâncul sufletului său, se ruga așa: „Dumnezeule, sunt un păcătos, sunt cel mai mare păcătos!... Pentru mulțimea păcatelor mele nu sunt vrednic să caut cu ochii mei spre cer... Înaintea Ta, Doamne, stau toate strâmbătățile mele. Înaintea Ta stau toate suspinele săracilor pe care i-am asuprit. Nici un gând și nici un lucru nu este pe care să nu-l știi Tu, Doamne. Dar a răspunde nu pot, iar a fugi n-am unde. Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului! Cu lacrimi fierbinți, Te rog, milostiv fii mie, păcătosului și mă iartă pe mine, ticălosul!”

Smerenia este începutul mântuirii.

„Smerenia -zice Fericitul Augustin – este scara ce ne înalță la cele cerești.”

„Smerenia – zice Sf. Ioan Gură de Aur – este căruța ce ne ridică la cer”. Celor smeriți, Dumnezeu le dă har (Pilde 3, 34).

Odată, Fericitul Augustin a fost întrebat:

-Care este virtutea cea dintâi și cea mai mare?

-Smerenia! a răspuns Fericitul Augustin.

-Iar după smerenie, care vine în rândul al doilea?

-Smerenia! a răspuns iarăși Fericitul Augustin.

-Iar în rândul al treilea? întrebă omul mirat.

– Smerenia! răspunse și a treia oară Fericitul Augustin.

Smerenia este cea mai aleasă dintre toate virtuțile. Vom spune însă îndată că această virtute se poate învăța

numai în școala Mântuitorului, în școala Golgotei, în școala Celui care a zis: „Învățați de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima!” (Mt 11, 29).

Și să nu credeți că e o lecție ușoară aceasta. E lecția cea mai grea. Citiți cu luare-aminte prin Noul Testament și veți afla cu câtă greutate i-a scos Iisus chiar și pe Apostolii Săi de sub ispita trufiei (când discutau care dintre ei să fie „mai mare”).

Iisus Mântuitorul – Care S-a smerit pe Sine până la moarte de cruce – rămâne pilda desăvârșită de smerenie pentru toate vremile și pentru toți oamenii. Oricine pășește cu adevărat pe urmele Domnului câștigă și virtutea smereniei. Oricine intră cu adevărat în școala Golgotei trăiește o viață de neîncetată smerenie. Dragostea și smerenia sunt „semnul” că cineva trăiește cu adevărat Evanghelia Mântuitorului.

Față de virtutea smereniei, cât de urâte sunt trufia și mândria! Trufia este răsuflarea Satanei.

Mândria este ispita cea grozavă cu care diavolul a câștigat cea dintâi biruință în grădina Edenului și cu care câștigă și azi cele mai multe biruințe. Răsadul tuturor relelor este mândria – zice înțeleptul Sirah. Și, vai, este plină lumea de roadele acestui răsad blestemat.

LUME, LUME-NȘELĂTOARE

Lume, lume-nșelătoare
Nu mai încerca în zadar,
Prin chemări măgulitoare,
Să mă-ntorci la tine iar.

Ți-am gustat paharul lume,
Dar, amar a fost la fund,
Orișicât mă chemi pe nume
Nu mai vreau să-ți mai răspund.

Azi când tu-mi întinzi paharul
Și mă chemi și mi-l oferi
Mi-amintesc de tot amarul
Din paharul cel de ieri.

Am băut acum din darul
Harului mântuitor.
Lume, nu-ți mai vreau paharul
Chiar de-ar trebui să mor.

Când ți-aud chemarea, lume
Fața-n palme mi-o ascund,
Orișicât mă chemi pe nume
Nu mai vreau să îți răspund.

TRAIAN DORZ

DUPĂ DOUĂZECI ȘI CINCI ANI

Preot IOAN MURA

„Un neam nu există și nu dăinuiește prin fricoși, lași, dezertori și trădători, ci prin martirii, eroii și luptătorii lui” (Vasile Pârvan).

Se împlinesc douăzeci și cinci de ani de când oamenii împovărați de atâtea lipsuri, de umilință și minciună comunist atee, au reușit să dărâme zidul fricii și al tuturor îngrădirilor în decembrie 1989.

Dacă vorbesc despre umilință, frică și întuneric este pentru că și eu eram unul dintre milioanele de oameni ce aveau însămnătate în minte semințele acestea de neghină semănate perpetuu de ideologia comunismului ateu care împlinea întru totul cuvintele Sfintei Scripturi: „într-o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se teme și de oameni nu se rușina” (Luca 18, 2-8). Nu fără de rost zeci de mii de oameni cântau minunata melodie a libertății într-un singur glas: „Nu vă fie frică”, „Libertate”, „Există Dumnezeu”, „Nu plecăm acasă, morții nu ne lasă”, „Veniți și voi cu noi și voi aveți copii”, „Dumnezeu este cu noi”!

Până în decembrie 1989 am învățat dar și auzit de la buncii mei sau de la unii veterani ai comunității pe care o păstoresc, de la unii preoți care au trăit ororile temnițelor (de ex. preotul Traian Dobromirescu de la Caransebeș) că neamul românesc este unul de viteji și așteptam clipa dezrobirii.

A fost suficient să mă aflu la locul potrivit și în momentul potrivit în 15 decembrie 1989 ca flacăra libertății să se aprindă și în sufletul meu ca în cel al atâtor zeci de mii de oameni. Se înșeală cei ce cred că totul a fost întâmplător sau cai care încearcă să dezinformeze și să batjocorească idealul bun și sfânt al libertății prin tot felul de ipoteze false și manipulări grosolane. Se amăgesc cei ce seamănă dezbinare, ură, răzvrătire că vor culege pace și

fericire. Iar celor ce aruncă în Biserică cu pietrele necredinței, defăimării, nerecunoștinței și lipsei de bun simț le recomand să vină și să ne întrebe și pe noi cei câțiva preoți (Stelian Borza, Ilie Dumitru, Ioan Brânzei, Ioan Mura) cine ne-a învățat ori ne-a manipulat pentru a fi împreună cu oamenii în toate zilele lui decembrie 1989.

Amintesc, în acest context, spusele părintelui profesor Constantin Galeriu că „zgomotul face puțin bine iar binele face puțin zgomot”, și versurile ultimei strofe din imnul României: „Preoți cu crucea în frunte căci oastea e creștină/Deviza-i libertate și scopul ei prea sfânt/Murim mai bine-n luptă cu glorie deplină/Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost pământ”. În demnitate și tăcere Biserica noastră, prin slujitorii săi, a fost întotdeauna cu frații noștri români la bine și la greu și așa putea aduce nenumărate mărturii așa după cum spunea odinioară Fericitul Augustin: „Pentru cei ce cred am o mie de argumente iar pentru cei ce nu cred nu am nici unul”. Și așa s-a întâmplat în decembrie 1989 și la Timișoara.

Cu toții am crezut, am sperat, am luptat și am obținut libertatea dar oare și adevărul?? Căci libertatea nu poate fi desăvârșită dacă nu este însoțită și de adevăr așa cum bine spune Sfânta Scriptură că „adevărul te va face liber”.

Pentru aceste idealuri martirii noștri s-au jertfit iar noi am dus lupta mai departe pentru a nu fi întinată memoria lor și libertatea noastră.

De aceea, cei ce au luptat în Revoluția din decembrie 1989, Vă adresăm tuturor îndemnul de a îndepărta dintre noi duhul dezbinării, al mândriei și al răzbunării și de a rămâne demni, tari în credință, ancorați în duhul nădejdi și al iubirii, al adevărului și al libertății „căci cu noi este Dumnezeu”.

Aștepta Preacurata Fecioară Maria vremea de taină a venirii pe lume a Fiului „Celui Preaînalt”, a cărui împărăție „nu va avea sfârșit” (Luca 1, 32-33). Tulburată încă de uimire, cea binecuvântată între femei (1, 28) aștepta Nașterea Pruncului Sfânt Iisus din pântecele ei fecioresc. Cu sufletul mărimdu-L pe Domnul Dumnezeu, cu duhul bucurându-se de El (1, 46-47), aștepta cu ochii scăldați în lacrimi de lumină. Pentru viața dumnezeiască pe care urma s-o aducă pe lume, acolo, în Betleemul Iudeii și al plinirii vremii. Pentru cel mai mare dar de iubire oferit nouă, oamenilor. Pentru renașterea noastră lăuntrică.

Dacă, într-adevăr, un act creator presupune a asculta cu sufletul, a vedea cu ochii minții, a înțelege mai bine

bătăile inimii universului, dar și propriile trăiri și experiențe, el întruchipează o trecere dincolo de sine, sau mai bine zis, o ieșire din sine și din timpul subiectiv, o trecere printr-un timp obiectiv, cronologic, pentru a intra în timpul metafizic, duhovnicesc. A venit vremea să lucreze Domnul.

Timpul uman subiectivo-obiectiv se împletește cu timpul metafizic, pecetluit de împărtășirea Duhului Sfânt. O ieșire din spațiul imediat înconjurător și o intrare în spațiile înalte, diafane, inefabile ale Creației – o pătrundere în taina iubirii întrupate și a dorului de oameni al Domnului Dumnezeu nostru. Făcătorului, „cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute” I se face dor de

noi, pentru că ne iubește în chip nespus. Cel ce ne veghează intrările și ieșirile „de acum și până în veac” (Psalmul 120, 8) vine în lume din adânc de vremi pentru a ne purifica, pentru a-și remodela făpturile create oarecând, pentru a le reconfigura existența, substanța și mireasma.

Iubirea naște iubire. De dragul Celui ce coboară la noi din înaltul cerului, din plinătatea desăvârșirii absolute, de dragul Celui ce intră în casele și-n sufletele noastre spre a le umple de iubire, de dragul Oaspetelui nostru de taină din faptul serii, din roua dimineții, treptele pe care vom urca spre El vor străluci de lumină; nu vom mai bâjbâi pe întuneric, nu ne vom mai rostogoli „pe trepte de-a râpa”, cum inspirat grăia Părintele Arsenie Boca

(*Cărarea Împărăției*, Editura Episcopiei Aradului, 2003, ed. A IV-a, p. 177).

Om fi noi îndemnați la exerciții de smerenie de către părinții noștri duhovnici, care ne învață să ne considerăm virgule în propozițiile vieții (e bine să nutrim încredințarea că înomenirea Fiului Cel Unul-Născut, a Cuvântului lui Dumnezeu, sălășluirea Lui în sufletul nostru pe care El îl absoarbe „*într-un dincolo al lumii acesteia, în modul divin al existenței*” (Pr. Arsenie Boca, o.c., p. 147), face ca paginile pe care suntem scriși să fie înstelate de îngeri, clipele în care suntem citați să aibă gust de veșnicie, iar rugăciunile, rostite în șoapte binecuvântate:

RUGĂCIUNE

aur, smirnă și tămâie
colinde de mărgean
pe cale-mi presară
suflet de Crăciun
leru-i, Doamne, ler
ceru-i tot stingher...

pe neașteptate
de Tine mai aproape
zi fără noapte
de lume ne desparte
leru-i, Doamne, ler
ceru-i tot stingher...

Vreme după vreme
ziduri sus și ziduri jos
te chem, or m-auzi
de-acolo unde ești?
Leru-i, Doamne, ler
ceru-i tot stingher...

magii culeg stele
petală cu petală
păstorii mlădie taine
ieslea înconjoară
să se-nchine Pruncului Sfânt
Domnului pe pământ

dincolo de vale
în depărtare
se cântă colinde
ca și odinioară
Maicii Domnului Hristos
leru-i ler și iară ler!

dorul de-o mai plânge
acoperă-l Tu
cu-al Tău legământ
coborându-se coborând
Iisus, Pruncul Sfânt,
Domnul pe pământ.

Cum răspunde sufletul nostru la acest dar de iubire, cel mai mare dintre toate darurile lui Dumnezeu oferite făpturilor Sale? Întruparea Mântuitorului Hristos era necesară pentru a ni-L putea reprezenta pe Dumnezeul Cel infinit în forme finite, accesibile înțelegerii noastre, pentru a-L putea întâlni față către față pe Creatorul universului și al nostru, pe Cel care „*pătrunde în profunzimea sufletului meu mai mult decât reușesc să pătrund eu însumi*” (Pr. Dr. Anselm Grün, *Rugăciunea ca întâlnire*, traducere de pr. Ștefan Acatrinei, Editura Serafica, Roman, 2004, p. 15).

Când sufletul nostru reverberează la cel mai mare dintre toate darurile de iubire a lui Dumnezeu pentru noi, atunci și numai atunci „*vedem cu 'ochii' lui Dumnezeu, gândim cu minte îndumnezeită, înțelegem în lumină divină și cele sensibile de aici și cele eterne ale existenței. Imanența naturii se străbate de transcendența divină – efectul Harului –, și desăvârșirea nu mai are sfârșit. (...) Când ajungem la cunoștința a ceea ce suntem de fapt, când înțelegem că avem o înrudire cu Dumnezeu, că El locuiește chiar în structura noastră spirituală, că suntem în pragul liberei alegeri a unei concepții de viață de care să ne ținem chiar de n-om fi pe placul lumii, atunci Dumnezeu aprinde candela și luminează toată viața noastră*” (Pr. Arsenie Boca, o.c., pp. 147-148).

Așa cum iubirea naște iubire, și așteptarea din iubire naște așteptare. Așteaptă Maica Domnului plinirea voci Tatălui ceresc, venirea pe lume a Fiului lui Dumnezeu? Înflorați de emoție și bucurie, vizitați de unduirile transcendenței, așteptăm și noi Nașterea Pruncului Sfânt acolo, în Betleemul Iudeii, dar și aici, în Betleemul inimii noastre, la plinirea vremii.

Îl așteptăm pe Cel care urmează să se nască în peștera sufletelor noastre, să crească într-o lume plină de deșertăciuni, deconectată de la sursa de lumină a harului sfințitor, și să mântuiască viața noastră poticnită în mrejele întunericului necunoștinței și al învrăjbirii. Pe Cel care vine pentru a ne aduce cerul pe pământ (întru redobândirea desăvârșirii pierdute), pentru a-i mângâia pe cei aflați în cumplite încleștări tributare condiției umane (după cădere), pe cei bolnavi și părăsiți de semenii lor (bolnavi și ei, la rândul lor, de ne iubire), pe cei înfricoșați de monștrii somnului rațiunii.

Cu toată ființa Îl așteptăm pe Mântuitorul și Izbăvitorul nostru, pe Începătorul și Plinitorul credinței, pe Hristos Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit. Care, iată, stă acum la ușa sufletului nostru și bate, așteptând – El, Cel de dorul căruia ne biruim – să-l deschidem ușa, să intre și să cineză cu noi și noi cu El (Apocalipsa 3, 20). La vreme de taină.

SĂRBĂTORI FĂRĂ MAMA

Preot COSTICĂ MOROIANU

La ferestrele gândurilor înfloresc lacrimile micuței Victorița, din primăvara sufletului ei, în iarna de afară și în inimile viscolite de durere ale celor din familie, gerul transformându-le în flori de argint datorite de dorul fetei, mamei sale, Eliza, plecată din viața pământescă la numai 32 de ani.

Cu ochii plânși, cu privirile triste, Victorița auzea viscolirea de afară și, în primăvara sufletului ei, își chema mama să o aline în suspine, să o mângâie, să-i simtă căldura dragostei ei în preajmă. În dorul ei, pe trandafirii obrăjorilor, din cerul privirilor sale apăreau perle de rouă îngerească și nu mai știai care sunt lacrimile ei și care sunt lacrimile îngerilor. Viscolul se întetea afară, lemnele care ardeau în sobă erau pe terminate și altele nu mai erau și tatăl îndurerat, Constantin, își ținea primăvara sufletului lui în brațe aproape de inima lui, să nu o cuprindă iarna de afară.

Dorul de mamă striga din privirile înlăcrimate și din sufletul fetei de numai doi anișori și tatăl, stăpânindu-se cu greu să nu plângă în fața ei, îi mângâia părul blond ca spicul de grâu. În plânsul ei repetat, mama era chemată să vină lângă brăduțul de Crăciun, să o ia în brațe, să o înalțe spre cetinile verzi printre ninsorile împărătești ale aripilor îngerești.

- Mama, vreau la mama, să vină mama ... se auzea printre răbufnirile zăpezilor viscolinde ce izbeau în ușă și în ferestrele casei.

- Fetița tatei, frumoasă și bună, uite, dacă nu mai plângi, mama o să se bucure și, de acolo de unde este dusă, de dincolo de cer, o să-l roage pe Moș Crăciun să vină în casa noastră, lângă brăduț, să îți aducă daruri.

Fetița, printre suspine, bucuroasă că în căsuța lor vine cineva trimis de buna ei mamă, a întrebat cu nădejde înflorită în inima ei:

- Cine este Moș Crăciun?

- Moș Crăciun este un om bun, cu barba albă ca zăpada, cu ochii albaștri cum e cerul când e senin și vine la copiii cumiți cu daruri, i-a spus tatăl.

- Și de unde vine? A întrebat fetița.

- De departe vine Moș Crăciun, de tare departe ... de sus, din înălțimile iubirii lui Dumnezeu, i-a răspuns tatăl. Sania lui este un norișor alb ce trece în zbor peste zăpezile din cale, dusă de stele strălucitoare din insulă în insulă de dor. Așa se vede de pe pământ, apoi venind spre lumea noastră, se face din ce în ce mai mare și îngerii ning din aripi fulgi mari de nea și sania coboară pe pământ printre ninsori împărătești și Moș Crăciun vine printre troiene la toți copiii. Când nu are daruri, le spune

vorbe bune, îi învață să fie buni, cumiți, ascultători să Îl iubească pe Dumnezeu, care îi ocrotește și îi face mari.

- Și dacă este atât de bun, de ce nu o aduce și pe mama? A întrebat înlăcrimată fetița.

- Eh... a oftat Constantin, tatălul te roagă să nu mai plângi. Mama este dusă pe un drum lung și fără întoarcere, dar odată și odată ne vom întâlni într-o lumină neînserată și ne vom bucura cu toții. Până atunci Moș Crăciun aduce daruri de la cei dragi, plecați în lumile lui Dumnezeu, vorbe bune, dragostea lor și vești de la ei. Și ei îl așteaptă pe Moș Crăciun să le aducă vești de pe pământ, să le vorbească despre noi. Moș Crăciun îi va spune mamei că ești cuminte, că vei crește mare, că ești fetița vieții sufletului meu, că tatălul te ocrotește și că ea este în gândurile și rugăciunile noastre.

Fetița îl asculta atentă, cu ochii mari și senini și, deși afară viscolia și în casă se făcuse frig, bucuria venirii lui Moș Crăciun îi însenina privirile.

Printre rafalele de vânt înțetit, s-a auzit bătând în ușa casei.

- Tată, cine e? A întrebat fetița.

- Cred că e Moș Crăciun, a răspuns Constantin și a deschis ușa. Fii binevenit, Moș Crăciun, în căsuța noastră.

- Dragii moșului, este o iarnă strașnică afară și am venit prin nămeți cu greu, la o fetiță cuminte, Victorița, așa îi spune... da, da, uite așa scrie în scrisoarea asta... aici locuiește Victorița, da?

- Da, aici locuiește, de unde aveți scrisoarea? A întrebat fetița nerăbdătoare.

- Eh, oftă moșul lăcrimând pe sub sprincenele albe ca de omăt, de la mama ta. Mi-a dat această scrisoare și în ea scrie să fii cuminte, să nu mai plângi fiindcă atunci când tu plângi, mama se întristează în sufletul ei. Uite, îți trimite și daruri, arată moșul spre sacul plin cu jucării și dulciuri, pe care l-a așezat lângă brăduțul casei pe ale cărui cetini se aflau dorurile și lacrimile copilei.

- Dar mama când vine la mine? A întrebat cu privirile înrourate fetița.

- Draga moșului, ea e plecată pe un drum lung și fără întoarcere, dar mi-a lăsat vorbă să-ți spun că nu te uită, că se gândește la tine și se roagă pentru tine lui Dumnezeu să te aibă în grija Lui. Să te rogi și tu pentru ea și iubirea ei va fi în preajma ta.

Fetița a primit darurile de la Moș Crăciun și, deși era mică, nu a uitat că în rugăciune, iubirea mamei o învăluie mângâindu-i inima.

Și primăvara sufletului copilei a topit florile de gheață de la ferestrele casei și ale sufletelor celor dragi și, în primăvara vieții veșnice, își întrezărea mama și, în gândurile ei, încă o aștepta să vină lângă brăduțul în care îngerii aprindeau steluțe de lumini.

Vesnicia oaspete

pretutindeni și nicăieri
eterni și-atât de efemeri
vis ori realitate
aceiași îngerii indeciși

pagini de carte
îngenuncheate
desprinse de înveliș
vegheau pașii mei

„*scrisul la cote înalte
înseamnă singurătate*”
(lamentabilă în parte)
spunea Hemingway

scoici aruncate, pescăruși
răpuși străpunși
ascunși după stânci
ca și atunci

dar, uite, ești din nou aici
în fapt de noapte
eu credeam că ni te-a luat
veșnicia oaspete...

LUMINIȚA NICULESCU

Înc-o dată de Crăciun

Să nu mai tragem perdeaua
Peste pomul de Crăciun,
Cetina să-nveselească
Vechiul obicei străbun.

Să ne-aducem munți în casă
Înveliți cu-albastre zări,
Inimile să tresară
Prin văpăi de lumânări.

Naștere-n oră divină
Cu trei magi opriți din drum,
Și lumină din lumină,
Bucurie fără fum.

Stea la ceas de sărbătoare,
Cântec sfânt pe plai străbun,
Neamul românesc se naște
Înc-o dată de Crăciun!

PETRU JICHICI

Despre copilul Iisus

Iisus, vezi fiule bine,
A fost un copil ca tine.
Cuminte, ascultător
Și de Tatăl iubitor.

Cât a trăit pe pământ
Nu i-a ieșit din cuvânt.
Din păcate, bunăoară,
Nu și-a făcut o povară.

Pe unde el a umblat,
Cuvânt spre domnul a dat.
Pe cruce sfârșind știi bine
Pentru mine, pentru tine.

În inima lui cea largă
Loc are-o lume întregă
Cinstește-L preamărește-L
Cu tot sufletul, iubește-L.

FLORICA IACOB

La Praxnicul Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos

Când pe cer o nouă stea s-a arătat
Cea mai mare minune s-a întâmplat
Și această minune pe toate le întrece,
Iar mintea omenească n-o pricepe,
Acum îngerii cu bucurie vestesc
Nașterea Pruncului dumnezeiesc
Și cântă în cor,
Bucurați-vă păstorilor,
Căci astăzi s-a născut
Fiul Cel fără de început,
Din cer El a venit
Și-n pântecele Fecioarei s-a zămislit,

În Betleem s-a născut
Aceasta vă facem cunoscut,
Mergeți și Îl aflați
Și Lui să vă închinați,
Că El s-a smerit
Și la oameni a venit
De aceea și noi ne bucurăm
Și așa cântăm:
Slavă întru cei de sus
Acum la nașterea lui Iisus
Și pe pământ bunăvoire
Între oameni păciuire.
Protosinghel MIHAIL DUMA

ITINERARIUL PASTORAL AL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE IOAN, MITROPOLITUL BANATULUI

16 decembrie – a fost ales de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului;

28 decembrie – a participat la Sfânta Liturghie și la festivitatea întronizării în slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, săvârșite de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și alți membri ai Sfântului Sinod;

29 decembrie – a prezidat prima Permanență a Consiliului Eparhial.

– a vizitat mănăstirea Partoș;

30 decembrie – a vizitat schitul Ierșnic;

31 decembrie – a săvârșit slujba Acatistului Mân-tuitorului în catedrala mitropolitană, rostind cuvânt de învățătură;

1 ianuarie – a săvârșit Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană, rostind cuvânt de învățătură;

1 ianuarie – a participat la reședința mitropolitană la recepția de Anul Nou, la care au fost prezenți reprezentanții cultelor și oficialități locale și județene;

2 ianuarie – a inițiat lucrările de renovare la reședința eparhială;

4 ianuarie – a participat la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Timișoara Iosefin, rostind și cuvântul de învățătură;

5 ianuarie – a primit la reședința mitropolitană pe slujitorii parohiei Timișoara Cetate, cu ocazia Bobotezei;

6 ianuarie – a slujit la catedrala mitropolitană, cu ocazia praznicului Botezului Domnului, apoi a săvârșit slujba Aghiazmei celei Mari și a rostit cuvânt de învățătură;

7 ianuarie – a participat la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Timișoara Viile Fabric, rostind cuvânt de învățătură.

– a participat și a contribuit la masa de prânz de la Cantina socială a municipiului Timișoara;

8 ianuarie – a slujit Acatistul Sfântului Ioan Botezătorul la biserica din incinta reședinței mitropolitane, apoi s-a întâlnit cu angajații Centrului eparhial și cu slujitorii de la catedrala mitropolitană.

– a efectuat o vizită la mănăstirea Românești;

11 ianuarie – a participat la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Timișoara Plopi, rostind cuvântul de învățătură;

12 ianuarie – a prezidat ședința Consiliului Eparhial, în vederea pregătirii Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei;

13 ianuarie – a participat la emisiunea *Dialog spiritual* de la TVR Timișoara;

15 ianuarie – a participat la Academia Română filiala Timișoara la Ziua Culturii Naționale, susținând cuvântarea cu tema *Cultura – candela neamului*;

17 ianuarie – a prezidat Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei, la sediul Centrului eparhial;

18 ianuarie – a asistat la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Timișoara Zona Dacia, rostind și cuvântul de învățătură.

– a participat la întâlnirea de rugăciune ecumenică esfășurată la biserica greco catolică din Timișoara „700”;

19 ianuarie – l-a primit pe Preasfințitul Episcop-vicar Emilian Lovișteanul, de la Arhiepiscopia Râmnicului.

– l-a primit pe Domnul Jose Miguel Vinales, consulul

general al Spaniei la Timișoara.

– l-a primit pe Domnul maior Sorin Homeag, comandantul Comendurii Garnizoanei Timișoara;

20 ianuarie – a primit-o pe Doamna prof. univ. dr. Ramona Lile, rectorul Universității Aurel Vlaicu din Arad;

22 ianuarie – a primit-o pe Doamna prof. univ. dr. Dana Percec, decanul Facultății de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara;

24 ianuarie – a participat la festivitățile prilejuite de Ziua Unirii, în fața Inspectoratului Județean de Poliție al Județului Timiș din Timișoara;

25 ianuarie – a săvârșit slujba Sfintei Liturghii la mănăstirea Românești, hirotonind în treapta de preot pe C. diacon Sebastian Petru Drăgan, pe seama parohiei

Coșteiu de Sus, protopopiatul Făget. A rostit cuvântul de învățătură și a instalat noua obște de monahii a mănăstirii;

29 ianuarie – a susținut în sala festivă de la Centrul eparhial, conferința cu tema *Sfinții Trei Ierarhi – modele de păstori duhovnicești*, cu prilejul sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi – ocrotitorii instituțiilor de învățământ teologic.

– asistat la slujba vecerniei cu litie săvârșită în catedrala mitropolitană de către Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul și alți slujitori.

30 ianuarie – a săvârșit Sfânta Liturghie în catedrala mitropolitană, cu prilejul hramului acesteia, împreună cu Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul și mai mulți slujitori și a rostit cuvântul de învățătură.

AGENDA PREASFINȚITULUI PĂRINTE PAISIE LUGOJANUL, EPISCOPUL-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI TIMIȘOAREI

1 ianuarie – a oficiat în noaptea dintre ani Slujba Acatistului Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la biserica „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara-Iosefin. În ziua Anului Nou, a săvârșit, la aceeași biserică, Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare, după care a participat la recepția oficială de la reședința mitropolitană.

2 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană, împreună cu echipa care se ocupă de renovarea interioară a clădirii.

3 ianuarie – a participat la evenimentele organizate

la Catedrala „Înălțarea Domnului” din Bacău, în preziua întronizării Înaltpreasfințitului Părinte Ioachim Giosanu în demnitatea de Arhiepiscop al Romanului și Bacăului, împreună cu alți 10 ierarhi ai Sfântului Sinod, unde s-a slujit Vecernia unită cu Litia de către Preasfințitul Părinte Emilian Lovișteanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului.

4 ianuarie – a participat la slujba de întronizare a Înaltpreasfințitului Părinte Ioachim Giosanu, noul Arhiepiscop al Romanului și Bacăului, desfășurată la

Catedrala arhiepiscopală „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Roman.

5 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană.

6 ianuarie – a săvârșit Sfânta Liturghie și Slujba Aghiasmei celei Mari la biserica „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara - Iosefin.

7 ianuarie – de Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului, a oficiat Sfânta Liturghie la biserica „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara - Iosefin.

8 ianuarie – a efectuat, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, o vizită canonică la mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” Românești.

9 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană.

10 ianuarie – cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, a condus un grup de monahii la mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” Românești.

11 ianuarie – a săvârșit Sfânta Liturghie la capela cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, din incinta Penitenciarului din Timișoara. Au participat persoanele aflate în detenție, iar răspunsurile au fost date de un grup coral al Oastei Domnului.

12 ianuarie – a participat la ședința Consiliului Eparhial. Am vizitat Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Țurcanu” din Timișoara, Secția de oncologie și hematologie pentru copii și adolescenți.

13 - 14 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană.

15 ianuarie – a vizitat Așezământul pentru persoane vârstnice „Sfântul Nicolae” din comuna Checea Română.

16 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană.

17 ianuarie – a participat la lucrările Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei, prezidate de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan Selejan, în debutul cărora am oficiat slujba de Te-Deum, în biserica „Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș” din incinta reședinței mitropolitane.

18 ianuarie – a săvârșit Sfânta Liturghie la Spitalul „Bega”, Secția Maternitate și Pediatrie.

19 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană și am vizitat Școala Ortodoxă „Sf. Antim Ivireanul” din Timișoara.

20 ianuarie – l-a primit, împreună cu IPS Mitropolit Ioan al Banatului, pe domnul Nicola Carabenciov, director executiv al BRD-Groupe Societe Generale – Filiala Timișoara.

21 ianuarie – a participat la Opera Națională Română din Timișoara, la piesa *Mecanica inimii*.

22 ianuarie – a slujit Sfânta Liturghie la biserica „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara-Iosefin, unde răspunsurile la strană au fost date de membrii A.S.C.O.R. Timișoara.

23 ianuarie – a vizitat bolnavii de la Spitalul de Psihiatrie Gătaia și mănăstirea Săraca.

24 ianuarie – a oficiat slujba Parastasului la mănăstirea Timișeni-Șag.

25 ianuarie – a săvârșit Sfânta Liturghie la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Utvin. După-amiaza, a susținut o cateheză la Centrul de Cateheză „Sfântul Ioan Gură de Aur” al parohiei Timișoara-Fratelia.

26 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană.

27 ianuarie – a oficiat Sfânta Liturghie la biserica „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara-Iosefin.

28 ianuarie – a fost prezent pe șantierul de la reședința mitropolitană.

29 ianuarie – a participat la conferința susținută de Înaltpreasfințitul Părinte Ioan al Banatului, în sala festivă a Centrului eparhial, după care a oficiat la Catedrala mitropolitană slujba Vecerniei unită cu Litia, cu binecuvântarea și în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan.

30 ianuarie – a slujit Sfânta Liturghie împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Ioan al Banatului, la Catedrala mitropolitană, cu ocazia praznicului Sfinților Trei Ierarhi.